Poštnina plačana v gotovini

Leto IX, št. 289

Ljubljana, torek 11. decembra 1928

Cena 2 Din

Izhaja od 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2048

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 10. decembra.

Dr. Korošec nadaljuje svoje pogubno delo. Najprej je provociral Hrvate z nezakonito postavitvijo aktivnega polkovnika za vršilca dolžnosti velikega župana, a ko je zagrebški oblastni odbor proglasil, da g. polkovnika, ki notabene po lastnem priznavanju še nikdar ni videl Zagreba, ne priznava, je g. Korošec lahkega srca segel po represaliji, kakršno si more izmisliti le obup. Pripravil je zakonski načrt, da bo v bodoče vladi omogočeno po mili volji (iz državnih interesov) razpuščati oblastne skupščine in oblastne odbore. To pomeni nič več in nič manj nego sistiranje oblastne samouprave, katere eksistenca bo odvisna od partizanskih aranžmanov in interesov v Beogradu. Mimogrede rečeno, dr. Korošec je zavihtel batino, ki ima seveda dva enako debela konca.

Kar se je danes v Zagrebu zgodilo se je moglo z vso gotovostjo predvideti. Sklicana je bila seja oblastne skupščine, kateri ima veliki župan ali njegov zastopnik po zakonu pravico prisostvovati. Gospod polkovnik je ostal pogumno doma, poslal pa je namestnika.

Kdor sam nima pravice, je seveda na nikogar prenesti ne more. In tako je oblastna skupščina g. Uzorinca pozvala, naj zapusti zbornico, in ko ni hotel, je predsednik prekinil sejo ter na ta način spravil samozvanca ven.

Ker se ne more predpostavljati, da je vlada tako naivna, da bi bila računala, da bo zagrebška skupščina priznala polkovnika za velikega župana, je jasno, da je ves konflikt od vlade namenoma izzvan. Izzvan je, da se dobi povod za represalije proti Zagrebu. Samouprava je bila Koroščuu in njegovim zaplečnikom na potu, trebalo je najti povod, da se jo uniči. Ta povod je umetno ustvarjen z imenovanjem polkovnika.

Beograjski gospodi ni še dovolj prepira v naši državi. Zdaj pojde veselo naprej: razpust «nepokornih» samouprav, imenovanje nekakih surogatov (kdo bo sprejel tak izdajniški posel?), ki bodo volili nove «oblastne» odbore in tam gospodarili. Korošec pripravlja tudi «obznano», razpuste društev in organizacij, kakor da bo to le enega Hrvata zaobrnilo. Tudi na Slovenijo se že cede sline SLS da dobi «proste roke».

Hinavsko danes režimovci kažejo na eden ali drug nevšečen pojav v Zagrebu in prečanskih krajih. Toda sami so vse to izzvali in vsak dan znova skušajo izzvati ekstremistične reakcije, ki naj bi oslabile pravično borbo Hrvatstva in Hrvatske po popolni enakoveljavnosti in enakopravnosti. Politika hegemonistov ima sedaj za cilj, da s svojimi postopki spravijo v obup najtreznejše elemente. Koroščeva taktika neprestanega izzivanja Hrvatov je kakor slama na ogenj agitacije za neodvisno hrvatsko državo. Provokacija z militarizacijo uprave in s tem, kar zdaj še pride, bo storila to, kar še ma ka. Ali to dela g. Korošec nalašč, da se vse razžene in da bomo zlasti Slovenci v zraku ali to dela iz nespameti?

Vsa SLS je v razburjenem vrvenju, češ zdaj dobimo pooblastila, da zatremo nasprotnike. Vsa demokracija in morala je takoj pozabljena, samo vladohlepje gleda klerikalcem iz oči. Vsa ponosna je SLS, da se je v Nišu bratila z najbolj nizko stoječim krilom radikalne stranke. G. Smodej je nekaj govoril, da je SLS začela boj za svobodo ko so Srbi v Nišu sklenili osvoboditi Hrvate in Slovence. On in g. Natlačen bi prišla v strašno stisko, ako bi mi citirali, kaj je SLS tedaj in pozneje mislila in govorila o tem srbskem koraku. SLS je bila stranka hlapcev, svojčas pod Dunajem, danes pod Beogradom. A baš ko misli, da je napočila ura za hlapce, so hlapci najbližji zasluženemu padcu.

Vukičevićevi radikali in Koroščevi klerikalci so očividno zmenjeni, da pristopijo reševanju državnega problema z nasiljem. To je seveda najpogubnejša pot. Kdor hoče državo pognati v nepopravljivo nesrečo, ta bo odobril to politiko. Kdor želi Jugoslavijo zamoriti, ta bo šel za Vukičevićem in Koroščem. Politika dr. Korošca seje veter, a grozno je pomisliti, da naprej ve, da bo žela vihar... Borba za ravnopravnost borbo za ozdravljenje države istovetijo hegemonisti s komunistično-anarhističnim prevratnim stremljenjem in pripravljajo «obznano» proti njej in njenim vojščakom.

Našim somišljenikom bo stranka pravočasno dala navodila za bližnje dogodke. Zvesti svoji državi, neomajni branitelji jugoslovenskega državnega edinstva bomo tudi te viharje prebili možato in na braniku svojih idealov.

Otvoritev druge beograjske proge

Beograd, 10. dec. p. Ministrstvo saobračaja javlja, da bo druga proga med Beogradom in Zagrebom otvorjena 15. t. m.

Oster nastop zagrebške oblastne skupščine proti polkovniku Maksimoviću

Napeta včerajšnja seja. – Zastopnik novega velikega župana ne sme prisostvovati sejam. – Zopetne grožnje z razpustom

Zagreb, 10. decembra r. Danes dopoldne se je zopet sestala zagrebška oblastna skupščina. Sejo je pričakovala javnost z veliko napetostjo, ker je bilo vse radovedno, kako se bo razvil konflikt, ki je nastal radi sklepa oblastnega odbora, da ne priznava polkovnika Maksimovića kot šefa civilne državne uprave v Zagrebu. Oblastna skupščina se je v polni meri pridružila sklepom oblastnega odbora in tudi s svoje strani odrekla priznanje g. polkovniku Maksimoviću. Konflikt se je s tem seveda še bolj poostril.

Za sejo oblastne skupščine je vladalo v javnosti veliko zanimanje. Zato so bile tudi galerije do zadnjega kotička zasedene. Pred pričetkom seje se je vršila seja kluba oblastnih poslancev H. S. S. Ob pol 10. je dospel v poslopje kot zastopnik velikega župana banski svetnik Uzorinac. Že njegov prihod je izzval splošno živahnost in deloma celo razburjenje. Z največjim zanimanjem je vse pričakovalo, kako stališče bo zavzela oblastna skupščina do njega.

Seja je pričela malo pred 10. uro. Med čitanjem zapisnika je stopil v dvorano banski svetnik Uzorinac ter zavzel svoje običajno mesto na desni strani gospoda predsednika oblastne skupščine. Čim se je pojavil Uzorinac v dvorani, je zaklical federalistični poslanec Krčelić:

»Mirno! Pomozi bog, junaci! Kako, gospodine pukovniče?«

Dvorana in galerija sta bušnili v smeh in nastala je splošna veselost. Z vseh strani so začeli padati klici: »Kdo je ta gospod? Kaj hoče? Pogleite, ali nima morda ostrog in sablje? Oblastne skupščine ne damo militarizirati!«

Predsednik oblastne skupščine Petrović je končno vzpostavil red in mir, na kar je skupščina do konca poslušala čitanje zapisnika in ga odobrila.

Pred prehodom na dnevni red je povzel besedo predsednik oblastnega odbora Predavec, ki je v daljšem govoru obrazložil sklep oblastnega odbora o neprizn avanju polkovnika Maksimovića za velikega župana. Utemeljeval je ta sklep s tem, da je imenovanje aktivnega oficirja na mesto velikega župana nezakonito in protiustavno. Pozval je oblastno skupščino, naj se solidarizira z oblastnim odborom.

Brez debate je oblastna skupščina soglasno odobrila sklep oblastnega odbora ter sklenila tudi sama, da ne dovoli niti polkovniku Maksimoviću, niti njegovemu namestniku prisostvovati sejam oblastne skupščine.

Predsednik oblastne skupščine je nato v smislu tega sklepa pozval navzočega zastopnika velikega župana Uzorinca, naj zapusti dvorano. Uzorinac tega ni hotel storiti, radi česar je nastalo v dvorani splošno prerekanje. Predsednik je končno sejo prekinil in vsi poslanci so se polagoma razšli. Naposled je odšel iz dvorane tudi predsednik, tako da je ostal v njej Uzorinac sam. Ko je spoznal, da ne more ničesar doseči, se je končno odstranil tudi on in odšel referirat polkovniku Maksimoviću.

Poslanci so se nato vrnili v dvorano, na kar je predsednik ponovno otvoril sejo, a jo takoj zopet zaključil z izjavo, da bo prihodnja seja sklicana pismenim potom. Živahno komentirajoč potek seje, so se poslanci razšli.

Kmalu po razhodu poslancev se je g. Uzorinac, ki ni vedel, da je seja že zaključena, zopet vrnil v sabornico. Ko je videl, da je dvorana prazna, je odšel nazaj na veliko županstvo. Kakor se je kasneje izvedelo, je imel banski svetnik Uzorinac nalog, da prečita na seji dekret, s katerim bi se zasedanje oblastne skupščine zaključilo.

Beograd, 10. decembra p. Dogodki na današnji seji oblastne skupščine v Zagrebu so izzvali v vladnih krogih hudo ogorčenje. Novinarjem so razni režimski poslanci zatrjevali, da bo oblastni odbor v Zagrebu v najkrajšem času razpuščen. Vlada s tem ukrepom ne bo čakala do spremembe zakona o oblastnih samoupravah, ker je našla že v sedaj veljavnih zakonih podlago in pooblastilo za razpust oblastnega odbora.

Odločitev zopet odgodena na nedoločen čas

Včerajšnji dan je potekel brez važnejših dogodkov. – Pred avdijenco Ace Stanojevića. – Davidovićevci so v izjavah še vedno borbeni

Beograd, 10. decembra p. Danes je bil na dvoru Aca Stanojević, ki pa se je samo prijavil za avdijenco. Trdi se, da bo kralj sprejel Aco Stanojevića tekom jutrišnjega dneva v avdijenco. Pri vladarju je bil danes samo ministrski predsednik dr. Korošec.

Zanimanje javnosti za akcijo Ljube Davidovića je tekom dneva skoro docela zamrlo. Iz demokratskih vrst pa se je navzlic temu nocoj zatrjevalo, da Ljuba Davidović še ni odstopil od svojih zahtev, temveč da bo v najkrajšem času sklical poslanski klub. Svoje omahovanje opravičujejo demokrati s tem, da nimajo garancij, da ne bi KDK v primeru vladne krize pustila demokratske stranke na cedilu ter sklenila sporazum z radikali.

V političnih krogih se je nadalje nocoj zatrjevalo, da bodo radikali predlagali dr. Spahu, ki se nocoj vrne v Beograd, naj bi vstopil v trojno koalicijo, sestoječo iz radikalov, klerikalcev in muslimanov. Po drugi strani se trdi, da je to samo manever, ki naj bi zbegal demokrate ter jih odvrnil od nadaljne akcije proti vladi.

Nocojšnja »Pravda« piše, da obstoja med Davidovićevci še vedno upanje, da bo mogla demokratska stranka doseči sporazum s KDK.

Nocoj se je vršila seja skupščinskega odbora za pretres zakonskega načrta o razdolžitvi seljakov. Seja je trajala precej dolgo in je potekla v živahni diskusiji. Člani odbora se niso mogli zediniti ne na vprašanju, kako izvesti razdolžitev, ne na vprašanju, odkod naj se vzamejo finančna sredstva za ta zakon.

Nocojšnje »Novosti« napadajo v poročilu o političnem položaju v prvi vrsti SLS, o kateri pravijo, da njene pretnje čedalje bolj dokazujejo, da je ta stranka ono, kar je bila v času, ko je njen ugledni voditelj bil spovednik na avstrijskem dvoru. Vladine izjave, da bo dala ostavko, so prazne čenče. Vlada bo odstopila šele tedaj, ko bo k temu prisiljena . . . V demokratskem klubu niti sluge ne verujejo več v lojalnost klerikalne stranke.

Tudi shod v Brodu prepovedan

Zagreb, 10. dec. n. Danes je predsedstvo KDK izdalo obvestilo, v katerem veli, da *je z odlokom policijskega poverjeništva za mesto Brod prepovedana velika skupščina KDK v Brodu, ki je bila napovedana za 16 december.*

Nesreča Vukičevićevega avtomobila

Beograd, 10. dec. p. Nocoj ob 8. se je pripetila na Terazijah težka avtomobilska nesreča. Avtomobil predsedništva vlade, katerega se poslužuje tudi bivši predsednik vlade Velja Vukičević, je povozil prometnega žandarja, ki je stal na križišču Terazij in Skopljanske ulice. Avtomobil se radi prevelike hitrosti ni mogel takoj ustaviti in je vlekel svojo žrtev še kakih 10 m s seboj. Težko ranjenega žandarja so nato prepeljali v bolnico.

Zopet bojna napoved med radikali

Beograd, 10. dec. p. Glavni odbor radikalne stranke bi moral imeti nocoj sejo, na kateri naj bi se zasedli izpraznjeni mesti prvega in drugega podpredsednika. Za prvega podpredsednika je določen Marko Trifković, za drugega pa Nikola Uzunović. Seja je bila iz neznanih razlogov v zadnjem hipu preložena na jutri.

Vest, da bo glavni odbor zasedel obe podpredsedniški mesti s predstavniki radikalske skupine, ki se nahaja v tihi opoziciji proti vladi, je izzvala ostro reakcijo v vrstah Vukičevićevih radikalov. Iz teh vrst so nocoj novinarji dobili daljšo izjavo, v kateri Vukičevićevi pristaši zatrjujejo, da bodo izvolitev Marka Trifkovića in Nikolo Uzunovića za podpredsednika stranke sprejeli kot bojno rokavico in da bo to začetek borbe do skrajnosti.

Oborožen konflikt med Bolivijo in Paraguayem

Radi obmejnega spopada je prišlo do preloma diplomatskih odnošajev. — Vsak hip se pričakuje vojna napoved. — Sovražnosti so se dejansko že pričele

Newyork, 10. decembra, d. Pred par dnevi so paraguayske čete napadle in razpršile oddelek bolivijskega vojaštva, ki je bil utaborjen na meji, že na paraguajskem ozemlju, blizu forta Galpon. Bolivci so izgubili 22 mrtvih in ranjenih ter več ujetnikov, med njimi dva oficirja. Paraguajci pa so imeli pet ranjenih. Pri spopadu je bilo udeleženih 300 mož.

Zaradi tega spopada je zavladala med Bolivijo in Paraguayjem velika napetost, ki je dovedla do preloma diplomatskih odnošajev in grozi z oboroženim konfliktom. Vest o obmejnem spopadu se je bliskovito razširila in na obeh straneh je prišlo do burnih demonstracij. Bolivijska vlada je odredila mobilizacijo svoje armade, nakar je odgovoril Paraguay z enakim ukrepom.

Kakor poročajo, je bil danes paraguajskemu poslaniku v La Pazu izročen potni list. Istočasno so bile tudi bolivijskemu poslaniku v Asuncionu vrnjene listine, kar znači obojestranski prelom diplomatskih odnošajev. Formelna napoved vojne sicer še ni sledila, pričakujejo pa jo vsak hip.

Ne glede na to pa so se glasom zadnjih poročil na meji v bližini forta Galpon že pričele sovražnosti. Prišlo je do krvavega spopada, v katerem so imeli na obeh straneh mnogo mrtvih in ranjenih, tako da se je vojna prav za prav že pričela.

Zedinjene države bodo poskušale intervenirati in posredovati v svrho mirne poravnave konflikta. Bati pa se je, da bo posredovanje ostalo brezuspešno in da se bo konflikt razširil tudi na ostale sosedne države, ki simpatizirajo z enim ali drugim taborom.

La Paz, 10. decembra. Bolivijskemu poslaniku je bila obenem z listinami izročena tudi nota paraguajske vlade, v kateri odklanja vsako odgovornost za incident ob meji ter zahteva v ultimativni formi zadoščenje in visoko odškodnino za svojce ubitih in ranjenih vojakov.

53. zasedanje Društva narodov

je bilo včeraj otvorjeno v Luganu pod predsedstvom Brianda. Važni sestanki vodilnih državnikov

Lugano, 10. decembra s. Briand je kot predsednik Sveta Društva narodov danes ob 11.30 otvoril prvo javno sejo 53. zasedanja. Najprej je pozdravil Chamberlaina, dr. Stresemanna in Titulesca ter izrazil svoje zadovoljstvo, da se je njihovo zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da se morejo zopet udeležiti dela Društva narodov. V odgovor je nemški zunanji minister dr. Stresemann izrekel svojo najglobokejšo in najiskrenejšo zahvalo svojim kolegom, zlasti pa generalnemu tajniku Društva narodov za izkazano naklonjenost. Posebno se je zahvalil, da se je ugodilo njegovi prošnji, naj se zasedanje Sveta premesti v Lugano. Njegovi zdravniki so mu namreč nasvetovali, naj se ne udeleži decemberskega zasedanja v Ženevi.

Nato se je prešlo na dnevni red. Najprej se je odgodila debata o delovnem poročilu mandatnega odbora, in sicer do spomladanskega zasedanja. O madžarsko romunskem optantskem konfliktu je Briand obvestil svet o predstoječih direktnih pogajanjih madžarskih in romunskih pooblaščencev, ki se bodo sredi decembra pričela na Dunaju. Odgoden je bil končno tudi angleški predlog, naj se znižajo letna zasedanja sveta od štirih na tri. Prihodnja seja se bo vršila v torek ob 11.30.

K sedanjemu zasedanju je prišlo približno 150 zastopnikov mednarodnega tiska, med njimi 25 Nemcev. Novinarsko tehnična služba se vrši z istimi olajšavami in z isto točnostjo kakor v Ženevi. Razprave se vršijo v glavni dvorani zdraviliškega doma.

Francoski zunanji minister Briand je posetil dopoldne sira Chamberlaina, da nadaljuje snoči zaradi pozne ure prekinjene razgovore. Današnji razgovor je trajal tri četrt ure. Ob istem času je italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Grandi posetil romunskega delegata Titulesca.

Lugano, 10. decembra g. Danes je prispelo semkaj še nekaj delegatov, predvsem belgijski poslanik v Londonu Monceuer, ki je član komisije za kontrolo izdelovanja orožja, dalje bolgarska ministra Burov in Molov in končno madžarski ministrski predsednik grof Bethlen. Glavna naloga bolgarskih delegatov je odstraniti vtis, ki so ga napravili zadnji dogodki v Bolgariji, zlasti delovanje makedonskih organizacij. Kot neposredna posledica teh dogodkov se smatra slabi sprejem bolgarskega posojila, ki je bilo podpisano samo do 50 %. To je posojilo, ki je pod avspicijami Društva narodov imelo tako slab uspeh. Kar se tiče prisotnosti grofa Bethlena, se vzdržuje kljub vsem demantijem govorica, da hoče madžarski ministrski predsednik sondirati teren za novo madžarsko posojilo pri Društvu narodov.

Pariz, 10. decembra s. »Petit Parisien« objavlja poročilo svojega posebnega poročevalca v Luganu, po katerem se je po daljših razgovorih, ki jih je imel snoči francoski zunanji minister Briand z nemškim zun. ministrom dr. Stresemannom razčistila cela vrsta sporov, ki so se v zadnjem tednu pojavili v mednarodni atmosferi. Briand je od svojega prvega razgovora z dr. Stresemannom dobil prav ugoden vtis. V diplomatskih krogih sodijo, da bo prišlo do praktičnega dogovora glede izpraznitve Porenja in glede imenovanja mednarodnega ugotovitvenega in posredovalnega odbora za kontrolo nad Porenjem.

Položaj v ČSR po deželnozborskih volitvah

Položaj koalicije ni omajan. — Enotno naziranje o osnovah državne politike

Praga, 10. decembra d. Pregrupacije, ki so jih povzročile deželnozborske volitve med meščanskimi in socijalističnimi skupinami, so izhodišče splošne politične živahnosti. Mnenja o posrednih in neposrednih posledicah volilnih rezultatov pa so doslej zelo deljena. Ugotoviti je treba, da so osnovna naziranja v obeh taborih skupna. Z zadovoljstvom ugotavljajo vodilni politiki obeh taborov dejstvo, da se je pri volitvah ogromna večina prebivalstva izrazila za državno idejo. To se odraža osobito v ogromnem nazadovanju komunistov in ustvarja dovoljno rezervo za izvajanje aktivistične državne politike.

Zelo različno pa presojajo v političnih krogih vprašanje posledic deželnozborskih volitev. Vsekakor pa je tudi v tem pogledu opažati stremljenje po enotnosti v nazorih. Če se s strani koalicije postavlja vprašanje taktike in delavnega programa, tudi socijalistična opozicija s poudarkom naglaša, da nima nikakega interesa na odstopu sedanje koalicije in je celo pripravljena zmanjšati svojo ofenzivo. Kot zaključek se računa na socijalistični strani z razpisom parlamentarnih volitev, četudi se to vprašanje zaenkrat še ne smatra za nujno in posebno važno. Skupno točko tvori končno tudi prepričanje, da mora Češkoslovaška voditi politiko malega človeka.

Praga, 10. decembra d. Politični odbor koaliranih strank poslanske zbornice je imel pod predsedstvom posl. Bradača sejo, na kateri je razpravljal o rezultatih deželnozborskih volitev. Dogovorjene so bile smernice glede imenovanja zastopnikov v deželnih in okrajnih zborih ter smernice za nadaljnje skupno delo v parlamentu.

Prelat Kaas – predsednik centruma

Berlin, 10. dec. d. Nemški centrum je včeraj na svojem zborovanju izvolil mesto odstopivšega dr. Marxa predsednikom stranke prelata Kaasa. Prelat Kaas je znan politik centruma. Svoječasno so ga smatrali za naslednika dr. Stresemanna v zunanjem ministrstvu. Izvolitev je parlamentarce nekoliko iznenadila, ker je glavni odbor še na svoji petkovi seji odločil, poveriti vodstvo stranke triumviratu.

Vseameriška spravna konferenca

Washington, 10. decembra. (lo.) Predsednik Coolidge je danes otvoril vseameriško spravno in razsodiščno konferenco, na kateri je zastopanih 21 narodov.

Ruski odgovor Poincaréju

Moskva, 10. decembra (ri.) Na delavskem kongresu je govoril med drugimi tudi sovjetski komisar vojske in mornarice Vorošilov, ki je v svojem govoru ostro zavračal trditve francoskega ministrskega predsednika Poincaréja, da se sovjetska Rusija neprestano oborožuje. Izjavil je, da je baš Francija tista država, ki želi ohraniti močno armado in goji nasilni imperijalizem. Rusija, je zaključil Vorošilov, ne želi vojne in hoče sodelovati z drugimi narodi za splošno razorožitev.

Ameriški krvnik je prezaposlen

Ottawa, 10 decembra (ri.) Državni krvnik Ellis je zaprosil vlado, naj mu stavi na razpolago letalo, da lahko zadosti svojim službenim dolžnostim.

Rezultat posvetovanj v demokratskem glavnem odboru

Večina je za hegemonistično politiko, a Davidović odlaga končno odločitev. — Dve interesantni tezi

Beograd, 9. decembra r. Včeraj dopoldne se je v ministrstvu za javna dela nadaljevalo posvetovanje glavnega odbora demokratske stranke. Govorilo je deset govornikov, ki so se vsi strinjali v tem, da imenovanje polkovnika Maksimovića ne temelji na zakonih in da pomeni znatno poslabšanje odnošajev do Hrvatov. V toku debate sta se izkristalizirali dve tezi: prva za prelom vladne koalicije, druga »za revizijo odnošajev« med vladnimi strankami.

Prvo tezo je vehementno zastopal dr. Voja Veljković, ki jo je podprl z naslednjimi argumenti: 1.) da je sedanji režim reakcijonaren in da je spravil v nevarnost pravo demokracijo, parlamentarnost in ustavnost ter da črpa svojo moč iz neodgovornih faktorjev; 2.) da so mnogi pojavi v Zagrebu samo reakcija na reakcijonarno politiko, ki se vodi v Beogradu; 3.) da je treba razmere v državi, zlasti pa v Hrvatski sanirati s pravim demokratskim in parlamentarnim režimom. Ako se uveljavi princip stroge parlamentarne odgovornosti, potem bo vlada odvisna od parlamenta in ne od neodgovornih faktorjev, dočim bo parlament odvisen od volilcev, kar bi zopet onemogočilo, da bi se sestavljale vlade proti narodnemu razpoloženju; 4.) da bi demokratska stranka mogla zastopati in biti nosilka demokratskih načel, je potrebno, da stopi v opozicijo in da vodi borbo iz opozicije za ustvaritev svojih načel in programa.

Drugo tezo so na vso moč branili ožji prijatelji dr. Marinkovića, poleg drugih Kosta Timotijević in Dragutin Pečić. Zanjo so navajali naslednje argumente: 1.) Ni treba razbijati »državnega bloka« (!) četvorne koalicije, ki ima nalogo braniti državo v teh kritičnih trenutkih. 2.) Izstop demokratske stranke iz vlade v tem trenutku bi pomenil zmago KDK. 3.) Zaradi poprave odnošajev v vladni koaliciji in omogočenja normalnih razmer v državi, je treba izvršiti revizijo sporazuma v smeri zadovoljitve nekaterih upravičenih zahtev demokratske stranke in uvedbe reda in zakonitosti v državi.

Z ozirom na razpoloženje članov glavnega odbora demokratske stranke, od katerih jih je bilo okoli dvanajst za izpremembo dosedanje politike, za nadaljni obstanek v vladi pa okoli šestnajst, se je Lj. Davidović odločil, da ne pospeši sklicania demokratskega poslanskega kluba. Zato je na koncu posvetovanja izjavil, da bo vsa mnenja predložil poslanskemu klubu, ki ga bo sklical, čim se Narodna skupščina sestane, ako bo sklicana do katoliškega božiča. Ako se skupščina do tedaj ne bi sestala, bo Davidović sklical poslanski klub še pred sklicanjem skupščinskih sej.

Proti „čvrsti" roki

Značilen članek »Trgovinskega glasnika«

Glasilo beograjskih gospodarskih krogov, »Trgovinski glasnik« objavlja oster članek proti politiki »čvrste roke«, ki jo uvaja sedanja vlada, in pravi med drugim:

Vlada je objavila režim čvrste roke. Z nenadejanim udarom je bil postavljen za vršilca dolžnosti velikega župana v Zagrebu polkovnik Maksimović. Vlada pravi, da hoče braniti državo in sicer z vojakom, ki ga je posodila policiji.

O tem vladnem postopku je treba izpregovoriti s treh stališč. Ali je z demokratičnim načelom združljivo izročanje civilne državne funkcije vojakom? Ali je oportuno postavljati vojaka za velikega župana v Zagrebu? In končno, kako misli vlada braniti državne interese?

Država je zares v krizi. Pehajo jo čedalje bolj v krizo. Vprašanje pa je, kdo in kako naj jo brani? Ali jo morejo braniti oni, ki so jo pahnili v krizo?

Vojaki so za to tu, da branijo državo od zunanjih nasprotnikov. V notranjih sporih pa se sme uporabljati vojska le v mejah, ki jih predpisuje zakon. Aktivni oficirji so v modernih državah le voditelji vojske. Vsaka druga funkcija bi škodila njihovemu ugledu in bi bila v kvar državi.

»Vsi ljudje morajo priznati, da so na Hrvatskem docela drugojake razmere kakor pa v Južni Srbiji. Vse, kar bo pokrenil veliki župan iz vojaških vrst, bo škodilo ugledu voske in s tem tudi državi.

Brez zavijanja priznavamo, da nasprotuje vladino imenovanje vojaka za velikega župana v Zagrebu ne samo demokraciji, ampak da je tudi politično neprimerno. Vrh tega se ne moremo dovoli načuditi radikalskim in demokratskim prvakom, ki so se odločili za ta ukrep. Ali ne vidijo, da obstoja edini lek za vse bolestne pojave tako v Zagrebu kakor po vsej državi le v povratku k demokraciji? »Čvrsti ukrepi se uporabljajo šele tedaj, ko odpovedo vsa ostala sredstva politične borbe. Kaj pa je bilo doslej storjeno, da se razmere uredijo? Ali so bila pametna sredstva že izčrpana?

Oni, ki se ne obotavljajo priznati, da se bo postopanje vlade v Zagrebu po pravici razumelo kot provokacijo, naj popravijo nerazsodne. Ti naj izjavijo, **da so potrebne svobodne volitve, da je potrebna nova skupščina, da je to stališče kongresa demokratske stranke. Sedanja skupščina naj gre, da se napravi red v državi, ker je za ureditev razmer potrebno pomirjenje duhov, kar pa je izključeno, dokler obstoja sedanja skupščina.**

Na mestu je, da se že izdani odlok o imenovanju g. Maksimovića prekliče. To zahtevajo interesi demokracije kakor interesi naše države kot celote...

Nov dokument kleroradikalskega nasilja

Včeraj je iz Beograda prispela vest, da je inž. Ladislav Bevc premeščen iz Ljubljane v Novi Sad.

Inž. Bevc je stal na čelu ljubljanskega pododbora rezervnih oficirjev. V Ljubljani si je stekel tako kot odlična strokovna moč tukajšnje gradbene direkcije, kakor tudi kot nad vse agilen društveni delavec splošno spoštovanje in obsežne simpatije. Za njegovo izvenslužbeno delavnost je več kot laskavo, da je zavzemal večje število javnih funkcij, ki jih je vse opravljal z vzgledno marljivostjo, vestnostjo in delavnostjo. On je že od ustanovitve predsednik ljubljanskega pododbora rezervnih oficirjev, predsednik oblastnega odbora Aerokluba, tajnik udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, občinski svetnik itd.

Toda kot predsednik ljubljanskega pododbora rezervnih oficirjev je prišel navzkriž z oblastniki v Beogradu. Kmalu so si izmislili maščevanje v obliki kazenske premestitve v daljni Novi Sad in to svojo nakano izvršili s pomočjo izdajalsko uslužne SLS.

Naj se gospodje od SLS ne varajo, tudi zadnje se bo že našla palica. Bog ne plačuje vsako soboto.

Nepotrebno razburjenje v SLS

V razgovoru dr. Žerjava z dopisnikom »Novosti«, je SLS našla samo eno kost, ki ji je ostala v grlu. Očitek namreč, da so pristaši SDS že tri leta zapostavljeni in preganjani. Mesto da odgovarja na strahovite obtožbe, ki jih je iznesel posl. dr. Žerjav proti režimu, ki mu daje gosp. Korošec svoje ime, hinavsko zavija oči, češ, kdo je zapostavljen, komu se godi krivica?

Mi ne bomo govorili o groznih preganjanih naših ljudi v Dalmaciji, Bosni, Hrvatski, Vojvodini in v Beogradu. Število odpuščenih uslužbencev, ki so bili pristaši SDS, se ceni mnogo nad 10.000 mož, ki so z rodbinami na cesti. Dobrovoljci so izgubili zemljo, ker so pristaši SDS, delavci so pregnani iz šum.

Kar se pa tiče Slovenije, ga ni urada, kjer bi združeni kleroradikali ne storili vsega, kar jim je bilo kakorkoli možno, da šikanirajo ali oškodujejo naše somišljenike. Pojdite od urada do urada, povsod boste našli žrtve in povsod so klerikalci potisnili protipravno svoje pristaše naprej. Kjer so mogli odpuščati in reducirati, vse je storila katoliška gospoda. Partizanstvo so zanesli celo v sodno upravo, ki je bila doslej vsem vladam sveta. Mi smo mnogo tega na željo prizadetih zamolčali, ker uradništvo itak pozna to maffio. Odslej pa ne bomo več molčali, ker sam organ SLS tako želi.

Zdravstveno stanje angleškega kralja nespremenjeno

London, 10. decembra (lo.) Včerajšnji komunike o kraljevem zdravju pravi, da je imel kralj miren dan. Kralj je še vedno slab, kar se pripisuje dolgotrajnosti bolezni. Puls je nespremenjen. Kralj je bolan sedaj že tri tedne. Visoka temperatura je kralja zelo oslabila. Kralj je bil od časa do časa v veliki nevarnosti, vendar trde merodajni krogi, da je njegovo stanje boljše kot pretekli teden.

London, 10. decembra (lo.) Davi je prispel valeški princ na križarki »Enterprise« v Brindisi, od koder je odpotoval s posebnim vlakom v Boulogne. Tamkaj čaka na princa neki angleški rušilec, s katerim se bo peljal v Dover. Iz Dovra se odpelje princ s posebnim vlakom v London, kamor bo prispel najbrže v sredo.

London, 10. decembra s. Kljub nemirno prebiti noči se je zdravstveno stanje angleškega kralja izboljšalo. Temperatura je padla, vendar pa je njegovo stanje še vedno resno.

London, 10. decembra. (lo.) Nocoj ob 10.10 je bil izdan o kraljevem zdravstvenem stanju komunike, ki pravi, da je prebil kralj miren dan. Stanje pljuč se je zboljšalo. Mrzlica ni ponehala, vendar pa ni tako visoka kakor snoči, kar se pripisuje povratku splošne infekcije, ki tudi vpliva na delovanje srca.

Rimska posvetovanja o reparacijskem problemu

Rim, 10. decembra s. Pod predsedstvom finančnega ministra se je danes sestala konferenca finančnih strokovnjakov, ki je proučila predlog za revizijo Dawesovega načrta. Konferenca je določila program in smernice za zbiranje materijala, ki bo predložen italijanskim strokovnjakom komiteja za ureditev reparacijskih plačil. Da se bo to delo čim hitreje izvršilo, je bil pri finančnem ministrstvu ustanovljen poseben urad.

SLS in NRS

dve firmi za isto podjetje

Končno smo doživeli tudi formalno priznanje, da sta SLS in NRS eno in isto. Včerajšnji »Slovenec« prinaša debelo tiskano poročilo o shodu Vukičevićevih radikalov v Nišu, kamor so vukičevićevci pripeljali seboj tudi tri »slovenačke« brate posl. Kremžarja, posl. Smodeja in predsednika obl. skupščine v Ljubljani dr. Natlačena. Po poročilu »Slovenca« je posl. Smodej dejal med drugim:

«Najprej je izrekel srčno zahvalo za prekrasni sprejem in prijateljstvo, ki ga uživajo **Slovenci med radikali.** Mi iz Slovenije smo najsevernejši zavezniki, pa tudi **najbližji prijatelji radikalne stranke.** Vedno boste v težkih časih našli nas Slovence, ki bomo šli na delo **za pravično stvar.** Niti trenutno nismo pomišljali, da ne bi šli **v zajednico z radikalno stranko,** če je treba čuvati narod in državo. Vdani državi in kralju se veselimo, da smo lahko na skupnem delu z radikali. Posvetiti hočemo vse svoje moči narodu in državi, in **ni samo slučaj, da sodelujeta Slovenska ljudska in radikalna stranka, kajti to sta dve imeni za eno in isto stvar».**

To številko »Slovenca« (282a od 10. decembra 1928.) si bo treba dobro shraniti. SLS in NRS sta torej isto podjetje z dvema firmama.

Zakaj so radikali peljali slovenske klerikalce seboj v Niš? Da pokažejo začudeni niški publiki, kako izgledajo ljudje, ki se borijo proti lastni fronti. Ni čuda, da radikali povsod z veseljem (a vemo, da tudi z nepritajenim zaničevanjem) pozdravljajo SLS, ki je izdajnica nad interesi lastnega naroda v korist hegemonističnim interesom.

Posebno pikantno je bilo, da se je poslanec Smodej pri veseli večerji spomnil tudi «zgodovinske seje srbske nar. skupščine v Nišu, ki je sklenila, da ne bo preje končala vojne, dokler ne bodo osvobojeni vsi Jugosloveni.» Takrat ko je niška skupščina to sklepala, je stranka g. Smodeja namreč ravno tako odločno proglašala, da se vojna ne sme preje končati, dokler ne bo Srbija do tal porušena in njena ideja za vedno uničena... Še posebno svečano je bilo da je Smodejevim izvajanjem prisostvoval in burno pritrjeval — dr. Natlačen.

Dijaški štrajk v Zagrebu

Zagreb, 10. decembra, r. Z današnjim dnem je potekel rok, določen za stavko akademikov. Ker pa policija še vedno ni izpustila 1. decembra aretiranih dijakov, se je vršil danes dopoldne pred univerzo shod akademikov, na katerem je bilo sklenjeno, podaljšati stavko za 48 ur. Zaradi tega je tudi rektorat podaljšal zatvoritev univerze za dva dni. Rektor dr. Belobrk je bil pozvan v Beograd, da poroča prosvetnemu ministru.

Po shodu pred univerzo se je odpeljala skupina akademikov z avtomobilom na razne univerzne institute na periferiji mesta, da obvesti tam se mudeče študente o podaljšanju štrajka. Policija jih je spremljala v drugem avtomobilu in je šla ž njimi celo v predavalnice. To je ogorčilo tudi profesorje same, da so se pridružili ogorčenju akademikov in zahtevali, naj policija nemudoma odide. To se je nato tudi zgodilo.

Misterijozna zgodovina uradne okrožnice

Zagreb, 10. decembra, n. V tukajšnji javnosti je vzbudila veliko pozornost objava okrožnice v današnjih popoldanskih službenih »Narodnih Novinah», v kateri se pozivajo predstavniki uradov in oblastev, da se udeleže proslave rojstnega dneva Nj. Veličanstva kralja Aleksandra dne 17. decembra. Te okrožnice ni podpisal polkovnik Maksimović, kakor bi bil moral, a da se ta pikanterija toliko ne opazi, je okrožnica antidatirana s 6. decembrom, torej z dnem, ko g. Maksimovića še ni bilo v Zagrebu, podpisal pa jo je za velikega župana banski svetnik Urbani. Ker je naši javnosti znano, da se objave takih okrožnic v službenem listu tiskajo isti dan, ko so izdane, je jasno, da so se na veliki županiji z antidatiranjem hoteli samo izvleči iz neprilike.

Velik požar v Omišu

Split, 10. decembra č. V Omišu je pogorela velika tvornica vrvi in ribiških mrež. Požar je nastal vsled kratkega stika ter je uničil vso tvornico, v kateri so se nahajale zaloge, opreme za mornarico v vrednosti milijon dinarjev. Razen tega je povzročil požar na tvorniškem poslopju škode za 3 milijone dinarjev. Poslopje in zaloge tvornice so bile zavarovane za 2 in pol milijona dinarjev pri Comercial Union v Londonu.

Kako skrbiš za svoj in za dobrobit drugih?

Če opozarjaš na svojo veliko izbiro blaga

Če opozarjaš na prednosti svojega blaga

Če premišljuješ, kaj bi trenotno konzumentu najbolje služilo

Če opozarjaš konzumenta, kaj mu s svojim blagom ali predmetom nudiš

Če opozarjaš na vse to, z oglasi v »Jutru«, ki ima priznano največji krog kupujočih čitateljev, si storil veliko delo ki bo donašalo tebi in drugim velike koristi.

Razpoloženje naroda v Srbiji

Poslanec Vilder o svojih vtisih iz Srbije. — Poslanci SDS med srbijanskim narodom na konferenci v Požarevcu

Beograd, 10. decembra p. Včeraj se je vršila v Požarevcu v Srbiji konferenca delegatov SDS za požarevačko oblast, kjer je SDS dobro organizirana in stalno napreduje. Na konferenco, katere se je udeležilo ogromno število 400 delegatov iz vseh važnih krajev oblasti, so prispeli tudi narodni poslanci SDS Vilder, dr. Popović, dr. Dragičević, D. Ivančević in dr. Kostić, ki so bili presrčno sprejeti. To je bil po 20. juniju prvi nastop poslancev SDS v Srbiji, ki je izzval tem večjo pozornost cele politične javnosti. Na konferenci so imeli posl. Vilder, dr. Popović in Ivančević pomembne govore, v katerih so razložili borbo KDK ter pozivali narod v Srbiji, da se ji pridruži. Njihovi govori so bili sprejeti z velikim navdušenjem in konferenca SDS v Požarevcu je dobila značaj pomembne akcije SDS v Šumadiji, ki se bo sedaj energično nadaljevala. (O konferenci je podrobnejše poročal »Ponedeljek«.)

Danes so se poslanci vrnili v Beograd. Posebno pozornost so politični krogi posvečali bivanju poslanca Vilderja, glede katerega so režimovci razširili vesti, da je imel več političnih sestankov z voditelji vladne večine. Posl. Vilder je glede na te vesti pooblastil vašega poročevalca, da jih v celoti demantira in da sploh ni stopil v stik in da ni imel nobenega sestanka s kakim politikom iz vladne večine. Njegovo bivanje v Beogradu je veljalo samo sestankom s pristaši SDS in s prijatelji KDK. Vaš poročevalec je imel nato priliko razgovarjati se s posl. Vilderjem, ki mu je dal zanimive izjave o **razpoloženju v Srbiji** ter o ostalih političnih vprašanjih. Na vprašanje, kakšne vtise je odnesel iz Požarevca in iz ostalih krajev v Srbiji, kjer je te dni bival, je posl. Vilder odvrnil, **da vlada tudi v teh krajih splošna nezadovoljnost. Vse obsoja režim. Obenem je videti, da srbijanski strankarski voditelji ne postopajo po volji naroda v Srbiji. Voditelji delajo eno, narod v Srbiji pa zahteva povsem drugo. Voditelji ustvarjajo lažnive situacije,** narod pa strogo obsoja, kar počenjajo njegovi voditelji.

Priznati je treba, da so bile vezi med nami in narodom v Srbiji do sedaj jako rahle. Narod v Srbiji ne razume naše borbe, ker ga neprestano varajo. Opazil sem včeraj v Požarevcu, da so vsako našo besedo, s katero smo izjavili, da smo za državo, sprejeli s pravcatim zadivljenjem, ker je narod v Srbiji pod vtisom lažne agitacije njegovih voditeljev, češ, da mi rušimo državo in da želimo uničiti vse plodove, ki so bili doseženi s potoki krvi. Nalagali so jih, da smo mi od 20. junija proti državi!

»Kakšno je vaše mišljenje o sedanjem političnem položaju?«

»Vsi znaki govore, da drvimo v propast. V Beogradu ne pojmujejo položaja, vse napravijo narobe in mora človek postati fatalist. To, kar dela Beograd, je strašno. Izgleda, kot da upravlja našo državo neka zla sila.

Svet Društva narodov v Luganu

Če se ne bi v Luganu rešetalo o ničemer drugem kot o vprašanjih, ki so na dnevnem redu, bi včeraj otvorjeno 53. zasedanje Sveta Društva narodov gotovo ne zaslužilo posebne pozornosti. Reči bi se celo smelo, da bo to morda najdolgočasnejša sezija, kar jih je po svojem devetletnem obstoju doživela po Wilsonu zamišljena in v versajski mirovni pogodbi ustvarjena institucija.

K sreči pa je že prišlo v navado, da služijo redni sestanki Društva narodov tudi drugim, širšim ciljem. Delegati in vodilni državniki izkoriščajo to izvrstno priložnost za razgovore in pogajanja o predmetih, ki niso na dnevnem redu, pa so baš zato običajno mnogo važnejši in tudi aktualnejši. Tako je bilo še vsakokrat, zlasti pa po vstopu Nemčije v Društvo narodov.

Tudi sedaj velja vsa pozornost političnih krogov razgovorom, ki jih vodijo v Luganu Briand, Chamberlain in dr. Stresemann. Njihovi sestanki so tem važnejši, ker sta bila angleški in nemški zunanji minister vsled bolezni več mesecev izven aktivnega udejstvovanja pri velikih dogodkih, ki so občutno izpremenili mednarodni položaj. V njiju odsotnosti je bil sklenjen angleško-francoski mornariški kompromis, ki je silno razburil javno mnenje v Nemčiji, Italiji in Ameriki ter ustvaril precej hladne odnošaje med obema anglosaškima velesilama. Zedinjene države so odločno odklonile temelj za omejitev oboroženja na morju, kakršnega sta sporazumno predlagala London in Prazi, in začele izvajati najogromnejši načrt pomorskega oboroževanja, kar jih pomni zgodovina človeštva. Francosko-angleški pomorski kompromis se je torej izjalovil, ostane pa za njim utrjeno prijateljstvo med obema bivšima zaveznikoma iz svetovne vojne, zaupno sodelovanje, ki je danes temelj francoske in angleške zunanje politike.

V teh mesecih je bil v Parizu slovesno objavljen Kellogg-Briandov pakt o »opustitvi vojne kot sredstvo državne politike«. Od 64 držav, ki so dobile povabilo, se jih je doslej 59 izreklo, da so v načelu pripravljene podpisati ta protivojni pakt. Le Argentina, Brazilija, Čile, Kolumbija in Ekvador se najbrže ne pridružijo iz bojazni pred imperijalizmom Zedinjenih držav, ki se izraža v dejstvu, da ostane Monroejeva doktrina izvzeta iz protivojnega pakta. Ni tudi še povsem gotovo, ali ne bo ta ameriški elaborat doživel isto usodo v washingtonskem senatu kot svojčas versajska pogodba in Društvo narodov, pri katerih je baš ameriški predsednik Wilson najaktivneje sodeloval. Navzlic negotovi bodočnosti pa spada pariški pakt med najvažnejše dogodke po svetovni vojni. Njegova končna usoda bo pokazala, ali je res že dozorel čas miru, ali pa bo razkrila, kdo miru noče, kdo pripravlja nove katastrofe.

Te okolnosti bodo nedvomno vplivale na luganske razgovore. Prav predmet pogajanj pa leži dosti bliže. Gre za odprta vprašanja med Nemčijo in zavezniki, ki jih je načel nemški državni kancelar Müller na septemberskem zasedanju v Ženevi in ki so na konferencah »šestorice« dobila konkretno obliko: izpraznitev Porenja, reforma Dawesovega načrta, ustanovitev »komisije za ugotovitve in spravo«, ki naj bi nadomestila vojaško okupacijo zapadne nemške meje.

Doslej so se pogajajoče se stranke sporazumele samo glede procedure za izpremenitev Dawesovega načrta. Do srede januarja se bo sestala komisija strokovnjakov, ki bo skušala sestaviti enoten načrt za bodoče plačevanje nemških reparacij. Delo te komisije bo izredno težavno. Saj gre za eno najtežjih vprašanj likvidacije svetovne vojne. Gotovo pa je, da bi uspeh v reparacijskih pogajanjih utrl pot tudi sporazumu glede predčasne izpraznitve Porenja, o katerem se francosko in nemško slično angleško stališče iz temelja razlikuje od nemškega, ki trdi, da ima Nemčija pravico do takojšnje izpraznitve brez kakršne koli kompenzacije s svoje strani.

Zunanji ministri Francije, Anglije in Nemčije bodo v svojih razgovorih skušali zmanjšati te velike divergence v naziranjih. S popolnim neuspehom njihova pogajanja ne morejo končati, ker so vsi trije odločeni nadaljevati v Locarnu začeto politiko pomirjenja in sprave. Kakega odločilnega uspeha pa tudi v Luganu ni pričakovati, ker ta more priti samo iz dobre in sporazumne rešitve reparacijskega vprašanja. Kot napredek se bo smelo beležiti že, če se posreči obnoviti nekdanjo atmosfero medsebojnega zaupanja, ki se je zaradi dogodkov zadnjih mesecev močno ohladilo.

Volilno gibanje v Romuniji

Bukarešta, 10. decembra g. V prestolnici se je vršilo prvo volilno zborovanje narodne kmečke stranke, katerega se je prebivalstvo prestolnice in okolice udeležilo v zelo velikem številu. Na shodu je govorilo več članov vlade, med njimi tudi ministrski predsednik Maniu. Shod se je vršil v največji dvorani mesta. Ker pa množica, nad 10.000 oseb, ni mogla najti mesta v dvorani, so se morala na dvorišču in v sosednjih ulicah vršiti posebna zborovanja. Zborovalci so navdušeno pozdravljali člane vlade ter s tem dali nov dokaz, kako je nova vlada priljubljena. Značilno je, da ni bilo oročnikov, ki so dosedaj vedno izpopolnjevali sliko vsakega zborovanja. Shod je otvoril državni podtajnik v notranjem ministrstvu Ioanicescu, ki je zlasti povdarjal, da dosedaj notranje ministrstvo še ni dobilo nobene pritožbe o vmešavanju državnega aparata v volilno kampanjo.

Nova pomorska nesreča

London, 10. dec. (lo.) Parnik paroplovne družbe «White star» «Celtic», ki prihaja iz Newyorka, je brzojavil ob 5.40 brezžično, da je zadel v bližini luke Queenstown na Irskem, kamor bi imel prispeti danes, ob veliko skalo. V pomoč parniku je bil odposlan vlačilec. Po voznem redu bi moral prispeti «Celtic» danes popoldne ali pa nocoj v Liverpool. Do devete ure se ni moglo izvedeti o usodi «Celtica» še ničesar.

Queenstown, 10. dec. (lo.) Parnik «Celtic» se nahaja še vedno na mestu nesreče. Morje je mirno. Odrejeno je bilo vse potrebno, da prekrcajo potnike na drugi parnik, kar se bo zgodilo brez nevarnosti.

Nova albanska ustava

Tirana, 10. decembra. (be.) Albanska skupščina je odobrila novo ustavo. Zbornica bo štela 57 poslancev in bo zasedala 4 leta.

Zima v Franciji

Paris, 10. decembra. g. V noči od nedelje do ponedeljka se je pojavil nad vso severno Francijo mrzel val. V Parizu je padla temperatura na tri stopinje pod ničlo.

Ljubljanska porota

(Nadaljevanje s 4. strani.)

Razprava proti Zdravku Deleji zaradi umora Ljubice Likarjeve se je nadaljevala ves večer in bo zaključena šele v jutranjih urah. Do polnoči je trajalo še zaslišavanje prič. Publiko, ki vztraja pri razpravi, tvorijo večinoma ženske, katerih zanimajo zlasti ljubavna pisma, pisane Likarjevi. Deleja pisma kažejo resnično ljubezen, polno hrepenenja.

Priča Antonija Brodnik iz Ljubljane je izpovedala, da je lani oddala Likarjevi in Deleji mesečno sobo. Mislila je, da sta poročena, in šele kasneje izvedela, da ni tako. Priča pripoveduje, da je bila Likarjeva na Delejo zelo ljubosumna. Pri tem si je vendar poiskala novega ljubimca, ko je bil Deleja v Skoplju.

Priča Antonija Dajčman, sestra umorjene Likarjeve, pripoveduje, da se je Ljubica poročila le na izrecno zahtevo svojega očeta. Kljub temu je z možem mirno živela, dokler ni spoznala Deleje. Tega je imela res rada.

Cankarjevo proslavo na Vrhniki

priredi danes ob 20. v Rokodelskem domu ljubljansko »Bratstvo« pod okriljem odbora za Cankarjev spomenik in na korist tega spomenika. Na sporedu so govori, recitacije ter pevski in dramatski nastopi. Za ljubljanske udeležence vozi ob 19. iz Zvezde poseben avtobus.

Koncert pianista Ivana Noča v Ljubljani

Sinočnji koncert pianista Ivana Noča se je vršil v filharmonični dvorani v Ljubljani in je uspel jako dobro. Pianist je podal z briljantno tehniko obsežen in zanimivo sestavljen spored ter je bil deležen mnogega aplavza izbrane publike. Prejel je več vencev in šopkov ter je moral na splošno odobravanje dodati še nekaj točk. Podrobnejšo oceno še objavimo.

Naši kraji in ljudje

Spremembe v prometu potniških vlakov

S 15. decembrom t. l. stopijo naslednje spremembe voznega reda potniških vlakov v veljavo:

Na progi **Planica - Jesenice** bo vozil dnevno redni potniški vlak z odhodom iz Planice ob 6. uri 14 min. in prihodom na Jesenice ob 7. zato izostane sedanji potniški vlak z odhodom iz Planice ob 5. uri 4 min. in prihodom na Jesenice ob 5. uri 50 min.

Na progi **Ljubljana gl. kol. - Karlovac** bo vozil dnevno redni potniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 16. uri 05 min. n prihodom v Karlovac ob 20. uri 58 min., zato pa izostane na progi Ljubljana gl. kol. — Novo mesto dosedanji potniški vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 11. uri 50 min. in prihodom v Novo mesto ob 14. uri 45 min. ter na progi Novo mesto-Karlovac vlak z odhodom iz Novega mesta ob 16. uri 20 min in prihodom v Novo mesto ob 14 uri 45 min. ter na progi Novo mesto-Karlovac vlak z odhodom iz Novega mesta ob 16. uri 20 min. in prihodom v Karlovac ob 18. uri 59 min.

Na progi **Črnomelj - Novo mesto** vozi dnevno redni mešani vlak z odhodom iz Črnomlja ob 19. uri 35 min. in prihodom v Novo mesto ob 21. uri 15 min., zato pa izostane dosedanji mešani vlak z odhodom iz Črnomlja ob 19. uri 10 min. in prihodom v Novo mesto ob 20. uri 50 min.

Na progi **Trebnje na Dol. — Št. Janž na Dol.** vozi dnevno redno mešani vlak z odhodom iz Trebnjega na Dol. ob 15. uri 33 min. in prihodom v Št. Janž na Dol.. ob 16. uri 37 min ter v obratni smeri mešani vlak z odhodom iz Št. Janža ob 17. 26. min. in prihodom v Trebnje na Dol. ob 18. uri 19. min., zato pa izostane dosedanji mešani vlak z odhodom iz Trebnjega na Dol. ob 14. uri 22 min. in prihodom v Št. Janž na Dol. ob 15. uri 39 min ter mešani vlak z odhodom iz Št. Janža na Dol. ob 17. uri 7 min. in prihodom v Trebnje na Dol. ob 18. uri 6 min. Popolni vozni redi teh vlakov so razvidni na postajah.

Nevzdržno stanje železniških uslužbencev

Skrčevanje bornih prejemkov in odtegovanje prispevkov prisiljuje železničarje, da se zbirajo na resnih protestnih zborovanjih. Namen teh zborov je, da železničarji jasno in odločno povedo javnosti, da v takem pravcu naprej ne morejo in ne smejo. Dolžni so svoji vesti, svoji možatosti in svojim družinam, da zahtevajo za svojo težko in odgovornosti polno službo vsaj toliko prejemkov, kolikor je neobhodno potrebno za stanu primerno življenje. Obračajo se s svojimi protesti samo še na javnost in s to do vseh na rednem in dobrem prometu interesiranih slojev v državi z mogočnim klicem: Napravite red in izboljšajte eksistenčne pogoje železničarjev, dokler je še čas, da ne bo trpela ustanova in interesi neštetih državljanov.

Tako zborovanje, ki je bilo sklicano od odseka nadzornikov progovne službe UJNŽB, se je vršilo dne 9. t. m. v steklenem salonu kolodvorske restavracije v Ljubljani. Velike prostore so napolnili mnogoštevilni nadzorniki proge, brzojava in signala iz vseh sekcijskih območij ljubljanske direkcije ter zastopnik nadzornikov progovne službe zagrebške direkcije. Po vsestranskem pretresu ekonomskega stanja in razmer, ki vladajo pri ljubljanski direkciji v pogledu nadzorniškega staleža, je bil soglasno sprejet naslednji **protest:**

Številno zbrani nadzorniki progovne službe z največjim ogorčenjem protestirajo proti krivicam, ki se jim gode in katere so specijalizirano navedene v komunikeju, ki je bil sprejet na delegatskem zborovanju UJNŽB v Ljubljani dne 14. oktobra 1928.

Posebno dvigajo nadzorniki progovne službe svoj glas proti zapostavljanju in omalovaževanju njih odgovornosti polne ter v varnostnem in v gospodarskem pogledu najvažnejše službe v železniški stroki od strani vodstva ljubljanske direkcije. Protestirajo proti krivični in samovoljni odtegnitvi 25 % njih potniškega pavšala, proti krivičnemu, protizakonitemu in samovoljnemu zvišanju čakalne dobe za dosego II. grupe položajne plače po železniškem odboru ljubljanske direkcije — od 9 na 15 let. Protestirajo proti samovoljni odtegnitvi prispevkov za stanovanjski kreditni fond pri Zvezi nabavljalnih zadrug. Protestirajo proti nedostavi izučenih substitutov za obolele ali na dopustu se nahajajoče nadzornike proge, brzojava ali signala. Protestirajo proti nepredpisnemu in nezakonitemu substituiranju po sosednjih nadzornikih vseh vrst in proti neizplačilu in nepriznanju dijet nadzornikom progovne službe ob priliki nadomeščanja v primerih obolelosti in dopustov. Protestirajo najogorčenejše proti ogromni krivici, narejeni enemu izmed njihovih tovarišev s popolnoma krivično kaznijo, izvirajočo iz nedopustnega substituiranja po sosedu, ki je direkcija noče popraviti, kljub jasnemu dokazu o njegovi nedolžnosti. Protestirajo proti vedno večjemu reduciranju materijala, kar onemogoča vzdržavanje proge v takem redu, kakor to zahteva varnost prometa in kakor jim nalaga službena dolžnost ter izjavljajo, da pri sedanjem stanju prog in pomanjkanju vsega materijala v nobenem primeru kake nezgode ne more pasti krivda nanje, ker so pravočasno in dovolj jasno opozarjali merodajna mesta na ta največji in najopasnejši nedostatek naše uprave. Protestirajo, da se je po krivdi direkcije od države deponiralo premoženje bivše Gospodarske poslovalnice, ki leži mrtvo za svoje prave lastnike bivše konzumente, posebno pa proti neprestanemu izterjavanju prispevkov za vse mogoče svrhe, poplavljence, stavbne fonde itd., ter končno proti vsem krivicam, ki jih uprava zagrešuje nad njimi, ter zahtevajo, da se napravi konec takemu postopanju in da se krivice nemudoma popravijo.

V prepričanju, da izvirajo te krivice deloma posredno, deloma neposredno od direkcije v Ljubljani, izrekajo vodstvu te direkcije ogorčeno svoje nezaupanje. Centralni odbor UJNŽB v Beogradu energično pozivajo, da stopi na plan in pripravi teren za skorajšnje razvozlanje gordijskega vozla, nevzdržnega stanja.

Samo še danes zadnjikrat ob 4. in pol 6. uri
uživate lahko lepoto strastne ljubezni, gledajoč divni ljubavni par
VILMO BANKY in RONALDA COLMANA
v najnovejšem velefilmu
PLAMEN LJUBAVI
Večerni predstavi ob pol 8. in 9. uri odpadeta vsled koncerta
Telefon 2124. ELITNI KINO MATICA

Veliki zbor Združenja slovenskih gozdovnikov

Na praznik so imeli slovenski gozdovniki dopoldne svoj veliki zbor v dvorani OUZD v Ljubljani. Zboru je prisostvovalo nad 100 članov in so bili zastopani rodovi iz Ljubljane, Maribora, Celja, Ptuja, Kamnika, Pragerskega in Hoč. Veliki zbor je otvoril in vodil g. Branko Premrou (Črni Mustang), ki je pozdravil vse navzoče in orisal štiriletno delovanje slovenskih gozdovnikov.

Sledila so poročila posameznih rodov iz vrhovnega vodstva, ki so vsa povdarjala lep napredek. Slovenski gozdovniki imajo tudi svojega internacionlanega zastopnika v Pragi g. Črtomira Zorca, ki je zbor pozdravil pismeno. Med poročili je bila najžalostnejša ugotovitev, da so slovenski gozdovniki morali prenehati izdajati svoje lepo glasilo »Ogenj« zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Pri volitvah je bil za starosto soglasno izvoljen g. dr. Stojan Bajič, v vrhovno vodstvo gg. Trpin, Sajbitz, Meglič, Piškurjeva, Pliberškova, Casermanova, Repič in Premrou; v nadzorstvo pa prof. Cestnik in ga. Baranova iz Maribora. Občni zbor je potem razpravljal o različnih internih zadevah, med temi, da se na znakih in totemih vporablja slovenski grb celjskih grofov. Odslej bo torej znak slovenskih gozdovnikov plavi prapor s tremi belimi zvezdami. Tudi se je govorilo o prihodnjem taborenju. Obžalovanja vredno je, da se tega lepega občnega zbora ni udeležil noben predstavnik oblasti in onih korporacij, ki bi se morala brigati za take pokrete, ki so nujno potrebni in razširjeni po vsem svetu. Povsod jih visoko cenijo, pri nas pa je, žal, tudi idealna mladina prepuščena skoro popolnoma sama sebi.

V gorečem avtomobilu

Kranj, 10. decembra

Včeraj okrog 14. je napravil znani ljubljanski industrijalec g. Viljem Spitzer v družbi svoje ge. soproge, ge. P. in njenih dveh hčera v svojem 6sedežnem avtomobilu znamke Fiat običajen nedeljski izlet na Gorenjsko. Nameravali so obiskati Podbrezje in Brezje, nakar bi se preko Bleda vrnili zopet domov. Cesta v smeri proti Kranju je namreč posuta z gramozom, ki so ga kolesa avtomobila metala na vse strani. Šofer je pričel zaradi terenskih težkoč voziti počasneje, a na gaštejskem klancu je prišlo do nepričakovane katastrofe.

Šofer je, vozeč v klanec baš še pravočasno zapazil več ljudi, ki so stali ob cesti in mu razburjeno mahali. Tisti hip je stopil na sredo ceste tudi neki uradnik »Jugočeške«, ki jih je z zamahom roke nujno pozival, naj ustavijo. Pasažirji so baš še pravočasno poskakali iz gorečega voza, ki je bil v naslednjih trenutkih podoben goreči grmadi.

Kako je nastala nesreča, čije žrtev je domala postalo šest življenj? Med vožnjo je oster kamen, ki ga je vrglo kolo, priletel z vso silo v rezervoar bencina in ga prebil. Pri tem, ko je jel uhajati bencin iz rezervoarja, se je vsa zaloga vnela od izpuha in ves avto je bil mahoma v ognju. Od lepega, naravnost luksuznega avtomobila, vrednega nad 100.000 Din, je ostalo na mestu le nekaj železja, dočim je silna vročina vse topljive dele popolnoma razkrojila. Preostale železne dele so ljudje pozneje spravili v kraj na travnik pod cesto, dočim se je moral Spitzer z ostalo družbo vred vrniti v Ljubljano s popoldanskim vlakom.

Zimsko zasedanje porotnih sodišč

Prve obravnave v Ljubljani, Celju in Mariboru

Kakor redko doslej, so včeraj enotno pričela z zimskim zasedanjem porotna sodišča v Ljubljani, Celju in Mariboru. Prerešetala bodo celo vrsto najrazličnejših deliktov, a najobsežnejši spored ima mariborsko sodišče, ki bo zaključilo svoje zasedanje ravno na sveti večer.

Ljubljana, 10. decembra.

Pater Frakelj

V zimskem zasedanju ljubljanskega porotnega sodišča je danes prvi prišel pred porotnike in dokaj številno občinstvo mal, suh človek, ki je vrgel skozi svoje očali bister pogled na občinstvo in nato stopil pred sodnike. Mirno je poslušal obtožnico.

To je Janez Frakelj, star znanec pobožnih gorenjskih ženic, ki so ga splošno imenovale «pater Frakelj» in prav rade poslušale njegove pridige. Da je res izboren pridigar, je pokazal tudi danes pred porotniki.

Nekako pred letom je Frakelj pobegnil iz mariborske kaznilnice in srečno prekoračil italijansko mejo. Pozneje se je potepal po Gorenjskem in Dolenjskem. Frakelj je specijalist v cerkvenih tatvinah. Krade razne kipe Jezusove, svetnikov in angelčkov. Vse pokradene cerkvene stvari je nosil prodajat daleč tja v Osijek nekemu židu. Dobro pozna manipulacije z misijonskimi odpustki in ve, kakšne poslovne zveze imajo gotovi redi z židi, saj je živel nekaj časa pri trapistih. Je kriminalni tip, ki spada bolj med zidove za duševno bolne. Porotnikom je pater Frakelj razkril svoje bolno srce s patetičnim zagovorom. Začel je:

«Žalostna je pesem moje mladosti... Moja mati me ni dojila z mlekom lastnih prsi, marveč z žganjem...»

Predsednik ga prekine: «Ni lepo, da tako govorite o svoji materi, tudi če bi bila hudobna.»

Frakelj nato opisuje na dolgo in široko v temperamentnem pridigarskem tonu svoje življenje:

«Krasti me je silila mati, pozneje sem prišel k trapistom. To so pobožni in častitljivi možje. Pa lotil se me je vrag in me zapeljal... Vzljubil sem devojko in sem jo hotel poročiti. Pa mi je branila občina in oblast. Bil sem v norišnici, čeprav sem popolnoma zdrav. Prosim, sodniki, zaprite me, tam naj tako dolgo živim, da umrjem in najde potem pokoj moja duša, a telo počitek v črni zemlji! Amen.»

Zagovornik dr. Oblak je predlagal, da se razprava preloži v svrho preiskave duševnega stanja obtoženčevega. Svoj predlog je utemeljeval med drugim z besedami: «Pijanec vedno pravi, da ni pijanec, norec, da ni norec.»

Pri teh besedah je skočil Frakelj z obtožne klopi, s sklenjenimi rokami pokleknil pred sodnike in milo prosil:

«Nikar v norišnico. Saj sem zdrav, popolnoma zdrav. Zaprite me, zaprite!»

Porotni senat je ugodil zagovornikovemu predlogu ter razpravo prekinil. Frakelj je prekrižal roke čez prsi, kakor v samostanu se obrnil in odkorakal iz dvorane. Hinavski nasmeh mu je krožil okoli usten in milo je v slovo pozdravil občinstvo: «Klanjam se!»

FORMAN
PROTI NAHODU
Uspeh je čudovit

Umor Ljubice Likarjeve

Po kratkem odmoru je drugi prišel pred porotnike Zdravko Deleja, rojen l. 1892. v Rečici ob Savinji, ki je dne 14. aprila letos na cesti Kamenje-Bohinjska Bistrica oddal na Ljubico Likarjevo iz samokresa tri strele v glavo, desno in levo stran prsi, tako da je Likarjeva zaradi razdrobljenja mo-

Ljubica Likarjeva

Zdravko Deleja

žganov in krvavljenja v možgane in v prsno duplino po presledku par minut umrla. Obtožnica, ki zahteva kazen po § 136., je v svojih razlogih za Delejo zelo ostra. Navaja med drugim:

Obdolženec, trgovski pomočnik, se je 1. oktobra 1921. preselil iz Celja v Maribor, kjer je dobil službo skladiščnika. L. 1923. se je seznanil z omoženo Matildo Likarjevo. Zakonska Likar, ki sta se v aprilu leta 1921. poročila, sta živela v slogi in sreči, dokler ni začel obdolženec zasledovati Likarjeve žene in je odtujevati možu. Dne 26. julija 1924. je Likarjeva porodila v javni bolnici v Mariboru deklico, kateri je oče obdolženec. Po porodu se je sicer Likarjeva vrnila še za nekaj dni k svojemu možu, nato pa jo je obdolženec popolnoma spravil v svoje mreže. Moža je za vedno zapustila, otroka pa dala nekam v oskrbo proti mesečnemu plačilu 500 Din. Koncem leta 1925. sta obtoženec in pokojna Likarjeva imela skupno stanovanje. Toda razen z Likarjevo je obdolženec imel ljubavno razmerje tudi z drugimi ženskami. Obtožnica povdarja, da tudi domovinska občina slabo opisuje obtoženca, in navaja dalje: Pred prihodom v Maribor je bil Deleja uslužben v Celju, kjer je oškodoval večje število trgovcev z usnjem za več tisoč dinarjev. Ko je pričel v Mariboru razmerje z Likarjevo, je tudi njo izkoriščal, da ga je zalagala z denarjem, posebno od 31. oktobra 1926. dalje, ko ga je odslovila tvrdka Ježek in je bil do srede januarja lani brez službe. Kljub temu je obdolženec z Likarjevo grdo ravnal, jo pretepal in klofutal, da je morala radi poškodb in bolečin po več dni ležati v postelji, pravi obtožnica.

Likarjeva je odšla lani januarja iz Maribora, da bi se obdolženca rešila, in je vstopila za plačilno natakarico v neki manjši ljubljanski kavarni. Deleja pa je prišel za njo in kmalu sta se zopet pobotala in si poiskala skupno stanovanje. Po zatrjevanju obtožnice, ej Likarjeva docela vzdrževala Delejo, ki se ni pobrigal, da bi dobil kako službo.

Lani februarja je Likarjeva spoznala v Ljubljani nekega podjetnika, ki se je začel zanjo zanimati. Vzlic temu, da je obdolženec mogel ob raznih prilikah opaziti, da ga Likarjeva nič več ne mara, jo je še vedno zasledoval zgolj iz koristolovstva. Ko se je lani novembra odločil odpotovati v Skoplje k svoji tam poročeni sestri, mu je omenjeni podjetnik dal na njegovo prošnjo večji prispevek za potovanje. Tudi tam ni našel prave eksistence, a Likarjeva je že bila srečna, da se je rešila svojega izkoriščevalca. Ustvarila si je v Ljubljani lepo eksistenco, postala je poslovodinja pri «Zlatorogu». Čim pa je obdolženec v Skoplju zvedel o njenih lepih dohodkih, se je sredi marca letos pojavil v Ljubljani ter začel po svoji stari navadi Likarjevo izkoriščati. Misleč, da je gostilna njena last, je celo zahteval, naj jo proda in naj mu izroči izkupiček, da bo začel s trgovino. Ker se mu ni hotela vdati, ji je začel groziti z umorom, kar je Likarjeva povedala večkrat nekaterim gostom.

Dne 11. aprila je obdolženec hotel uresničiti svoj zlobni načrt v stanovanju Likarjeve, kjer ji je z revolverjem v roki grozil, da jo bo ustrelil, če ga ne bo več vzdrževala. Ker Likarjevi ni bilo več obstanka v Ljubljani, je zapustila Ljubljano in se preselila za nekaj časa v Kamenje v Bohinju.

Obdolženec pa ni miroval. Izsledil je Likarjevo in se odpeljal 14. aprila za njo v Kamenje. Zahteval je ob ljubice, naj se vrne v Ljubljano, da ga bo zopet vzdrževala, in si je dal od nje pripraviti dobro večerjo. Ob 22. uri ga je spremila proti Bohinjski Bistrici.

Navidezno se je obdolženec vdal in pomiril z Likarjevo ter se delal kakor bi se od nje poslavljal. Komaj sta bila zunaj vasi Kamenje, je izvršil svoj naklep: usmrtil je Likarjevo s tremi streli. Da bi ublažil svoj zločin, je tudi nase oddal dva strela, ki pa sta bila lahke narave, ker je obtoženec že 9. maja popolnoma okreval. Tako obtožnica.

Da ovrže vsaj nekatere teh hudih očitkov, se je Zdravko Deleja pred porotniki zagovarjal zelo premišljeno, a gladko. Zatrjeval je predvsem, da je bila Likarjeva ljubosumna, histerična ženska, ki je včasih od jeze trgala obleko raz sebe. Ljubil da je edino njo ter da ga je imela popolnoma v oblasti. Odločno taji, da bi ji bil grozil z orožjem, dasi je samokres res vedno nosil s seboj. Ko je prišel v Kamenje, je Likarjeva trgala cvetke na travniku. Dejal ji je, da se je prišel poslovit. Odvrnila mu je, da ga ima še vedno rada ter mu je ponovno obetala svojo ljubezen. Potem sta šla

To je pravi zamotek
Aspirin
tablet
Pazite na originalni omot z modro-belo-rdeče pečatno znamko!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska drama

Torek, 11.: «Lepa Vida». Proslava desetletnice smrti Ivana Canarja. Premijerski abonma.
Sreda, 12.: Zaprto.
Četrtek, 13.: «Herman Celjski». D.
Petek, 14.: «Živi mrtvec». B.
Sobota, 15. ob 3. popoldne: «Modri osliček Miško». Otroška predstava po izredno znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Torek, 11.: Zaprto.
Sreda, 12.: «Čarobna piščal». C.
Četrtek, 13.: Zaprto.
Petek, 14.: «Faust». A.
Sobota, 15.: «Bajadera». V korist Udruženja gledaliških igralcev. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8 zvečer

Torek, 11.: «Hlapci». Kuponi. — V spomin desetletnice smrti Ivana Cankarja
Sreda, 12.: Zaprto.
Četrtek, 13.: «Sveik». A. Kuponi. Gostovanje gosp. Daneša.
Petek, 14. ob 3. popoldne: «Hlapci». Dijaška predstava.

Gospa Zinka Vilfan - Kunčeva, odlična članica ljubljanske opere, nastopi v tem in prihodnjem tednu v naši operi v treh operних delih: v petek poje glavno žensko ulogo v «Faustu», v nedeljo zvečer naslovno ulogo Puccinijeve opere «Tosca», prihodnji teden pa nastopi v Verdijevi «Aidi».

Prihodnja operna noviteta na ljubljanskem odru bo moderno delo Jonny svira (Jonny spielt auf) skladatelja Křeneka. To delo se je samo lani uprizorilo na najmanj 50 odrih. Pripravlja se pa tudi ljubka opereta «Pri treh mladenkah», ki je zgrajena na motivih klasične in nedosežne Schubertove glasbe. Obe premijeri bosta tekom decembra.

Cankarjeva proslava v mariborskem gledališču. Ob desetletnici smrti našega največjega pisatelja Ivana Cankarja uprizori mariborsko gledališče slavnosten spominski Cankarjev večer. Po uvodnem predavanju prof Dr. Sušnika sledi uprizoritev enega najboljših Cankarjevih del, «Hlapcev» v režiji gosp. Kovača in ob sodelovanju skoro vsega ansambla. Želeti bi bilo, da mariborska publika, ki je posečala dosedanje predstave te zelo lepo podane drame v dokaj pičlem številu, vsaj ta večer napolni hišo in s tem izkaže dolžno čast velikemu pokojniku.

Boris Godunov

(Gosp. Križaj kot gost.)

Opera je v nedeljo zaključila slovanski teden z Musorgskega «Borisom Godunovom» in z njim dosegla najmočnejši uspeh v okviru predstav. Musorgskega muzika je tako rekoč pramuzika ruskega naroda, kakor n[illegible] pregledna, skrivnostna step, kakor še [illegible]uganjena duša ruskega človeka, barbarsk[illegible] neparfimirana, neevropska, a zato zdrava nepremagljivo močna. In snov «Borisa G[illegible]dunova», one iz najtemnejše strani rus[illegible] zgodovine tolikrat slikana in opisana, a ve[illegible]no nelzčrpna, nam zapadnjakom skoro n[illegible] razumljiva, tako strašna, a tako slavna. Ž[illegible] da te galerije naravno pristnih zgodovinskih slik, ki se živo pestro menjavajo kot slike Dickensovih, Thackerayevih ali Scottovih povesti, skoro nikdar in nikjer ne pokazuje v celoti. Tako ali enako kastrirano opero, ki pa je navzlic temu še vedno grandiozna, smo vajeni videti tudi pri nas.

«Borisa Godunova» e nanovo naštudiral in zrežiral direktor Polič. Morda na las preevropsko, v orkestru preumirjeno, rpeskrbno izcizelirano, v zborih, ki so malone najmočnejši del opere, prerigorozno eksaktno, v slikah so ti ruski kmetje prenovi, preveč frizirani, dočim je kuliserija imenitna. Uprizoritev «Borisa» zahteva široke pesti, a ne manikirane roke. Nekaj pripomb k slikam:

I. slika je premočno obsvetljena. V temi bi vplivala močneje. Prerivanje naroda in prepogosta raba nagajke deluje komično. Kremeljska stena z oblaki v ozadju je prav dobro pogojena. Za široki razvoj II. slike je naša scena premajhna. Razdelitev zbora je prav umestna, le desna stran je za levo prešibka. Vojaški telesni straži, sestoječi iz nekakih «palčkov» sem se čudil že zadnjič pri «Zrinjskem». Najbrž nimamo dovolj ljudi na razpolago. Gosp. Križaj (Boris Godunov kot gost) je bil veličasten. Sploh je to ena izmed njegovih najmočnejših partij. Nič me ne moti, da Borisa občuti po Zalevskem, ker ima glas, — in še kakšen glas je to! — dočim ga on nima.

III. slika. Gosp. Betetto je idealen kronist Pimen. Prekrasna hvaležna pevska partija je to, a naporna. Gosp. Betetto bi zaslužil zanjo venec. Meniški zbor za odrom je bil nekam šibak.

IV. slika je bila ena izmed najbolj posrečenih. Meniški par Varlaam in Misajil (Rumpel, Mohorič) resničen, drastično maskiran [illegible]osp. Rumpel je obe pesmi o kozanski istoriji in o možu, «ki je bil», pel s svežim [illegible]menitnim glasom. Zakaj ga direkcija tako redko zaposli? Čemu naj tak uporaben, v takih ulogah odličen pevec tako mnogo vacira? Obe pesmi, neaki temi z varijacijami sta bisera ruske groteske z ženijalno instrumentirano, duhovito muziko. Krčmarica (ga. Poličeva) mora biti nekoliko težavnejša, bolj neokretna. Dimitrij (gosp. Kovač) je prenov, «prenobel» za ta okvir. Prav spretno je uprizoril pobeg skozi okno. Ves aranžma slike je bil efekten.

V. slika je dala gosp. Križaju priliko do širokega razmaha igre in petja. Samooblasten potentat je, imponirajoč tudi v svoji blaznosti. Moral je sedemkrat pred zastor. Bil je naravnost velik Boris. Srčkan je Fjodor (Ribičeva) dobro pogojena Ksenija (Majdičeva) in dojilja Španove je neprisiljena, kot mora biti. Gosp. Marčec (Šujski) odločno preveč poje, kar se značaju zgodbe, ki jo pripoveduje, nikakor ne prilega, pa tudi zmanjšuje dolžno distanco med njim in svojim gospodom. Opozarjam na prekrasno glasbeno frazo, kadar poje Boris o svoji hčerki, golobici Kseniji. Sploh so vse te, rekel bi glasbene vizitke, ki spremljajo nastope važnih oseb, silno karakteristično in duhovito uporabljene.

VI. slika je vsled skrajšanja manj razumljiva. Na prigovarjanje jezuita (zanj manjka najbrž primernega solista) se Marina šele odloči, da se približa Dimitriju. Slika je krasna. Razsvetljava pride do polne veljave. Poloneza baleta bi bila hvaležna točka zase. Ga. Thierry - Kavčnikova je imponirujoča Marina. Zlata je vredna. Gosp. Kovač se je v tej sliki obnesel kar najbolje. Nekoliko junaštva se mu vedno dobro prilega. Tako tudi v zadnji sliki.

V VII. sliki sta se dobro odrezala jezuita (Berlot, Pavlič) zlasti pa je izvrsten blaznik gosp. Banovec s tako karakteristično svojo pesmijo. Narod je morda preraznosajen in, kakor rečeno, preveč novo oblečen.

V VIII. sliki doseže Boris svoj višek in tako ima vsa opera, ki s to sliko zapušča nepozaben vtis na poslušalca. Da je bil gosp. Križaj deležen ponovno burnih ovacij, se samo po sebi razume. Prepričan sem, da se kmalu zopet vidimo! —č.

Koncert moravskih učiteljev v Ljubljani

V soboto, 8. t. m. smo imeli prvič priliko, čuti sloviti pevski zbor moravskih učiteljev, ki so na turneji po naši državi obiskali tudi Ljubljano. Vodi jih že dolgo vrsto let dirigent prof. F. Vach, ki je znal razviti iz primeroma maloštevilnega moškega zbora elitni koncertni zbor, ki se vsestransko odlikuje. Njegova kompaktnost je nenadkriljiva. Glasovno se odlikujejo osobito basi, ki so polnozvočni in doneči. Dirigent sam je vreden posebne omenitve: njegova navidez stoična mirnost je le izraz organiziranega temperamenta in znak samoobvladanja, kar napravi na vsakega glealca vtis suverenosti. In njegovi pevci mu tudi res slede na najmanjši gib in migljaj; tako disciplinirano zbora ni slišati zlepa, in dirigentu gre glavna pohvala tudi v tem oziru. Interpretacijsko so bile vse točke vzorno podane, spored sam pa je bil okusno sestavljen iz starejših in sodobnih skladb. Smetana in Dvořák sta bila zastopana s spevnimi skladbami, moderniste pa so predstavljali ali Vomáčka, Janáček, Suk in Ostrčil. Od teh je bila morda najefektnejša Vomačkova veledramatična pesem: «Vykřiky» z izbranimi harmoničnimi drznostmi, ki pa so vseskozi utemeljene in ravno vsled tega prepričevalne. oP tej točki so pevce nagovorili in jim podarili vence zastopniki raznih organizacij, predvsem učiteljskega društva, Glasbene Matice, pevskega saveza, Slavca itd. Mesto Janáčkove pesmi «70.000», ki je bila na sporedu, so pevci zapeli istega skladatelja, Mariško Magdonovo (iz Bezručeve zbirke šlezkih pesmi), intonačno jako težko, v lapidarnem, recitatoričnem Janáčkovem slogu pisano skladbo. Suk je poljudnejši v svojih zborih, medtem ko si Ostrčil skuša izobličiti lasten slog. Žal znam premalo češki, da bi vse razumel in škoda, da ni bilo tiskanega besedila, ki bi moglo biti dobra opora pri zasledovanju novih, meni dosle nepoznanih

večerjat v gostilno, kjer je Likarjeva igrala na citre. Iz gostilne gredoč mu je prigovarjala, naj najame v Ljubljani stanovanje, da se bosta pozneje poročila. To ga je zelo razburilo. Rekel ji je, naj ga pozabi. Pričela ga je objemati in plakati. Kaj so je potem zgodilo, se ne ve spominjati...

Obtoženec jokaje pripoveduje, da je imel občutek, kakor da se potaplja.

— V bolnici ste pri zaslišanju izpovedali policijskemu nadzorniku Žajdeli, da boste povedali, zakaj ste streljali, če boste ostali pri življenju.

—Malo vem, kaj sem takrat govoril. Bil sem ves zmešan.

— Ali niste tiste dni govorili, da bi bilo najbolje, če bi bila oba mrtva?

— Ne vem! Misli se mi podijo v duši kakor vihar.

— Ali ste radi pili?

— Ne!

Iz izpovedi prič izhaja, da je bil Deleja na dobrem glasu, vsekakor na boljšem kakor Likarjeva. Delejo vsi opisujejo kot agilnega, mirnega in poštenega fanta. Likarjeva ga je vedno zalezovala. Mati obtoženca je skoro slepa, v dvorano jo je privedla hčerka. Mati je 67 let stara. Izpovedala je, da jo je sin zvesto podpiral z mesečnimi prispevki 200 do 250 Din. Likarjeve ni marala, saj je sina popolnoma omamila, tako da se je bala, da bo še na njo, mater, pozabil. Sin je hodil domov in jokal, zavoljo Likarjeve; mati ga je prosila, naj ostane doma, pa ni hotel.

Nataša Deleja, obtoženčeva sestra je izpovedala med drugim: «Likarjeva je popolnoma zaslepila mojega brata. Z mamo smo se preselile v Ljubljano, da bi ga navezale nase, pa ni bilo mogoče. Ona je hodila celo k nam na dom in brat, ki je sklenil pustiti jo, je postal takoj spet ves mehak. Mnogo je trpel pred Likarjevo in tožil, da mu je nezvesta.»

Predsednik je prebral pismo, v katerem je nekdo, ne obtoženec, vabil Likarjevo na sestanek in ji poslal «poljubček na gobček». Pismo potrjuje, da Likarjeva Deleji ni bila ravno vzorno zvesta. Tudi mnoge druge priče so izpovedale, da je imela rada moške.

Med preiskavo je zaslišal preiskovalni sodnik 55 prič in 3 izvedence. K razpravi je bilo povabljenih 13 prič.

Razprava se ob 9. zvečer še nadaljuje.

Celje, 10. decembra.

Tatvine na veliko

V zimskem zasedanju celjske porote se je danes ob pol 9. pričela prva obravnava proti 22letnemu čevljarskemu pomočniku Francu Gabru iz Trnovelj, ki je leta 1926. in letos spomladi v družbi svojega dvajsetletnega brata Ivana izvršil več vlomov v okolici Celja. Ivan Gaber je bil že letos 6. marca obsojen pred celjsko poroto na 18 mesecev težke ječe, dočim se je morala razprava proti Francu Gabru odložiti, ker se je nahajal tedaj pri vojakih v Zagrebu.

Franc Gaber se je moral zagovarjati zaradi šestih večjih tatvin, kakor spomladi njegov mlajši brat. Oba fanta sta imela sicer od doma dobro vzgojo. Starši so ju dali izučiti poštenih poklicev, toda fanta sta zašla kljub veliki skrbi staršev na slaba pota, postala sta tatova in vlomilca ter sta se v kratkem času tako izvežbala v svoji tatinski stroki, da jima ni bilo para v vsej zeleni Štajerski. Kradla sta že v šoli kot učenca sošolcem in učiteljem, karkoli jima je prišlo pod prste. Celi dve leti so se dogajali na vse mogoče načine izvršeni vlomi, toda orožništvo in policija sta ostala napram predrznima in izvežbanima vlomilcema brez moči. Končno sta se pa podjetna ptička vendarle ujela v past. Današnji obtoženec je večino tatvin in vlomov že v preiskavi priznal, dočim je bil spomladi obsojeni bratec Ivan mnogo bolj zakrknjen.

Porotniki so vprašanje glede navedenih tatvin potrdili, nakar je bil France Gaber obsojen na 2 leti težke ječe. Razprava je bila zaključena ravno opoldne.

Težka telesna poškodba

Pred porotnike je prišel popoldne komaj 19letni Adolf Krajnc, delavec iz Liboj pri Petrovčah. Krajnc je bil 23. aprila t. l. s prijateljema Antonom Marincem in Matijo Gominškom v Šulerjevem vinotoču v Kasazah. Zvečer so vsi trije odšli domov po cesti proti Petrovčam. Marinc in Gominšek sta peljala vsak svoje kolo poleg sebe, dočim je bil Krajnc sam. Spotoma so se fantje sprli in Krajnc je napadel Gominška, a ga je ta sunil v obcestni jarek. Krajnc se je pobral in vrgel Gominška parkrat na tla. Priskočil je Marinc in skušal bojevita nasprotnika razdvojiti.

Krajnc se zagovarja, da je Marinc pri tem potegnil svoj žepni nož, ga odprl in šel z odprtim nožem proti njemu. V samoobrambi je Krajnc pobral večji kamen in ga vrgel Marincu v glavo. Nato pa je urno odšel domov, ne meneč se za tovariša, ki sta ostala zadaj.

Marinc in Gominšek sta pa soglasno izpovedala, da je Marinc v času prepira in spopada peljal svoje kolo nekaj korakov spredaj in se je vrnil na pomoč tovarišu Gominšku, katerega je valjal Krajnc na tleh, šele tedaj, ko je slišal, da grozi Krajnc Gominšku z nožem. Prepir je baje nastal zato, ker Gominšek ni pustil Krajnca na svoje kolo. Marinc je pozval Krajnca, naj se odstrani in naj več ne grozi z nožem. Ta pa je pobral kamen in ga vrgel Marincu z vso močjo v glavo. Marinc je dobil s tem težko telesno poškodbo in sicer sta bili močno poškodovani čelna in nosna kost, obenem pa je izgubil tudi levo oko.

Kranjc je bil obsojen na pet mesecev ječe z raznimi poostritvami. Vštet pa mu je preiskovalni zapor.

Maribor, 10. decembra.

Danes otvorjeno zimsko porotno zasedanje je imelo za prvi dan same krvave zadeve — troje ubojev, žalostnih motivov naše vasi iz vinske objestnosti.

Usodno srečanje v Juršincih

sta imela v noči 3. septembra 1928 pokojni Alojzij Glažar in obtoženi 18-letni Janez Trafela. Prvi se je ravno ločil od svojih tovarišev, s katerimi je po cesti prepeval, ko je privrskal nasproti Janez Trafela. Iz ne popolnoma pojasnjenega razloga sta trčila skupaj in se začela prepirati. Po kratkem prerekanju je obdolženec hipno zabodel Alojza Glažarja z žepnim nožem v levo stran prsi. Iz te rane je nastala krvavitev v prsno duplino in osrčnik. Smrt, ki bi je ne mogel noben zdravnik preprečiti, je nastopila v najkrajšem času.

Pri prvem in drugem sodnem zaslišanju je obdolženec zatrjeval, da ga je pokojni Alojz Glažar ustavil na cesti in ga začel vreti, hoteč ga vreči na tla. Ker da ga ni hotel izpustiti, je postal jezen, segel v žep po morda že odprt nož in sunil z njim Alojzija Glažarja v prsa, potem pa zbežal.

Pri tretjem zaslišanju je v bistvu ostal pri svojem zagovoru ter le pristavil, da je zabodel Alojza Glažarja zato, da bi ga ta izpustil, ker se je bal, da ga hoče vreči na tla in da nameravajo drugi fantje planiti po njem.

Uboj v Polani

Rihard Šoba, 25-letni delavec iz Slivnice, je letos 26. septembra na Polani pomagal mlateti sadje posestniku Lesjaku. Proti večeru so prišli mimo trije vinjeni fantje; ker niso dobili pijače, so začeli trgati late od plota in razgrajati. Kolovodja je bil Jožef Žnidarko, pomagal mu je pa Anton Žigart. Tretji je bil pameten in je Lesjakove še opozoril na škodo. Tedaj je obtoženi Šoba pustil delo ter tekel proti Lesjakovi hiši, kjer sta stala Žnidarka in Žigart. Spotoma je pobral smrekov kol in ko je prišel do Jožefa Žnidarke, ga je udaril z vso silo po glavi, da se je Žnidarko takoj zgrudil. Nato ga je obdolženec še enkrat udaril s kolom po glavi, istočasno pa Antona Žigarta s kolom po desnem obličju. Žigart je zbežal, Žnidarko je pa drugi dan umrl.

Uboj po kožuhanju

Kožuhanje ali tičkanje koruze, jesensko kmečko domače opravilo, se konča navadno z domačo zabavo. Taka zabava je pa tragično končala dne 4. oktobra 1928 v Cerovcu pri posestniku Peršaku. Jožef Strmšek, 20-letni zidarski pomočnik, je z dogo ubil svojega vrstnika Kocuvana iz Lahonc, ravno ko so se vsi udeleženci kožuhanja razhajali. Z godo ga je udaril tako silno preko glave, da se je Kocuvan takoj zgrudil nezavesten. Še isti dan so ga spravili v bolnico, kjer je, ne da bi se zopet osvestil, umrl.

Glasom izvida je dobil udarec proti levi senčnici, ki je bil po mnenju sodnih izvedencev tako silen, da je povzročil razpoko celega lobanjskega svoda in prelom lobanjske baze. Obdolženec ne taji dejanja in tudi ne more navesti, zakaj prav za prav je dejanje izvršil. Trdi, da je bil malo vinjen. Ker je slišal prerekanje med pokojnim in njegovima tovarišema Vajdom in Petkom, se mu je v pijanosti zahotelo, stepsti se malo z Lahončani.

Mariborska porota bo očividno odslej dala misliti vsem mladim razgrajačem, ki se po pretepu navadno izgovarjajo s pijanostjo ali pa »saj za nisem hotel ubiti, temveč le malo pikniti«. Pretepači Janez Trafela, Rihard Šoba in Jože Strmšek so bili strogo obsojeni: prvi je dobil 4 leta težke ječe, drugi 5 let, zadnji pa 6 let.

„CHICAGO“

Vsa ženska društva v Ameriki so protestirala proti temu filmu. Vsa moška društva so odobravala temu sijajnemu filmu!

Pride! Pazite! KINO DVOR

Domače vesti

Protestantski gospod in pravoslavna gospa

V Beogradu je tamošnja orlovska družina priredila telovadno akademijo v čast proslave ujedinjenja. Akademija je tako lepo izpadla, da «so gledalci od točke do točke rasli v veselje in vzljubili beograjsko orlovsko občino». Tako poroča «Slovenec» in dostavlja: «Protestanski gospod je dejal in pravoslavna gospa je pritrdila: Kaj takega mi ne zmoremo!» Bilo je namreč potrebno, da si je beograjska orlovska srenja naročila protestanskega gospoda in pravoslavno gospo, da sta ocenila in pohvalila akademijo, kajti «Slovenčev» poročevalec si ni svest uspeha te akademije. Piše namreč dobesedno: «Morda so bile točke — telovadne in pevske — tudi tehnično neoporečne, važnejše je, da smo si v Beogradu pridobili zaupanje v zdravo moč orlovskega dela.»

Iz te odkritosrčne izjave vidimo, kako dobro je imeti v rezervi kakega protestantskega gospoda in kako pravoslavno gospo, da kot gosta pohvalita akademijo, o kateri sami Orli dvomijo, da-li je bila tehnično neoporečna. Da bo stvar še bolj držala, bi ne bilo napačno, ako si beograjska orlovska družina preskrbi za prihodnjo prireditev še kakega židovskega mladeniča in kako muslimansko gospodično. Ta dva bi tudi lahko rekla: «Kaj takega mi ne zmoremo». Taka dvoumna pohvala «morda tehnično neoporečne pevske in telovadne prireditve» se v «Slovencu» zelo veselo čita in izvablja v današnjih težkih in resnih časih dobrodušen smehljaj čitatelju, ako ji doda neizogibno zrnce soli, da ni neužitna.

• **Odlikovanja.** Na predlog ministra za socijalno politiko so bili odlikovani: predsednik deželnega sodišča v pokoju in predsednik Društva za otroško varstvo v Ljubljani Albert Levičnik in šef odseka v ministrstvu za socialno politiko Dragotin Golja — oba z redom Belega orla pete stopnje: predsednik Jugoslovenske strokovne zveze v Ljubljani Jože Gostinčar z redom sv. Save tretje stopnje: predsednica Ženskega društva v Mariboru Marija Maistrova, predsednica Krščanskega ženskega društva v Ljubljani Cilka Krekova, predsednik okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani Mihael Krek ter inspektor direkcije državne statistike Andrej Jug — vsi z redom sv. Save četrte stopnje; upravnik protezne delavnice Anton Tominc, tajnik direkcije državne statistike Ivan Selan, ravnatelj zavoda za gluhoneme v Ljubljani Franc Grm, tajnik Delavske zbornice v Ljubljani Filip Uratnik, tajnica Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani Mira Engelmanova, predsednik oblastnega odbora invalidov v Ljubljani Matko Štefe, upravnik invalidskega zavoda v Celju Alojzij Mramor, kaplan Ivan Verbanišek v Hajdini pri Ptuju, tajnica Ženskega društva v Mariboru Ivana Lipoldova, predsednica poselskega zavetišča v Ljubljani Marija Godešova, delegat usmiljenih bratov v Kandiji dr. Vilibald Belec, vizitatorica v Radečah pri Zidanem mostu Vincencija Kaplja, predsednik oblastnega odbora invalidov v Ljubljani Stanko Tomc in korektor Jugoslovanske tiskarne Fran Radešček — vsi z redom sv. Save pete stopnje. Z zlato kolajno pa sta odlikovana: uradnica v ministrstvu za socijalno politiko Berta Likovićeva in Franc Ramšak pri Sv. Joštu na Kozjaku; slednji kot oče 21 otrok.

• **Odlikovanje naših zdravnikov.** Predsednik zdravniške zbornice mestni fizik dr. Mavricij Rus v Ljubljani ter primarija mariborske bolnice dr. Ivan Matko in dr. Mirko Černič so odlikovani z redom sv. Save tretje stopnje, višji okrajni zdravnik v Ljubljani dr. Živko Lapajne pa z redom sv. Save četrte stopnje.

Božična reklamna prodaja

traja dalje. Suknje, obleke, čepice, perilo itd. najnižje pri A. PRESKER, Sv. Petra cesta 19.

• **Izpit za rezervnega sanitetnega poročnika** sta opravila v Zagrebu doktorja medicine gg. Tone Ravnikar in Franc Ciber, oba iz Ljubljane.

• **Izpremembe v komandi žandarmerije.** Namesto generala Tomića je imenovan za komandanta celokupne žandarmerije general Mija Filipović, za pomočnika komandanta pa general Kosta Vujičić. Dosedanji komandant žandarmerijskega polka v Zagrebu polkovnik Stojan Trnokopović je imenovan za inspektorja v komandi celokupne žandarmerije.

• **Diplomski izpit** za inženjerja elektrotehnike je s prav dobrim uspehom položil na tehniški visoki šoli v Charlotenburgu pri Berlinu g. Fedor Švigelj, sin ljubljanskega odvetnika dr Šviglja. Čestitamo!

• **Odkritje spomenika kralju Petru v Travniku.** Na kraljev rojstni dan dne 17. decembra bodo v Travniku v Bosni na svečan način odkrili dva spomenika blagopokojnemu kralju Petru Osvoboditelju, in sicer enega v vojnem taborišču, ki ga je postavilo vojaštvo, drugega pa pred poslopjem okrajnega glavarstva, ki ga je postavilo meščanstvo.

• **Izpremembe v državljanstvu.** V državljanstvo naše kraljevine je sprejet posestnik Ivan Jelerčič v Cerknici skupno z ženo Jozefo in maloletnim sinom Josipom. Iz našega državljanstva pa so izstopili: zasebnik Ivan Šešek na Dunaju, pristojen v Celje; gospodinja Ivana Mahorko v Obergrünbergu, pristojna v Orehovo vas pri Mariboru; trgovec Gvido Kladošek na Dunaju, pristojen v Brežice; služkinja Neža Tadin na Dunaju, pristojna v Kostrivnico pri Šmarju; posestnik Ivan Maček v Št. Vidu v Avstriji, pristojen v Sv. Kungoto pri Mariboru in učitelj Franc Prelog v Schwambergu, pristojen v Maribor. Vsi so si pridobili avstrijsko državljanstvo.

• **Jugoslovenska desetletnica v Krakovu.** Pišejo nam: »Kolo Polonistov« in »Slovenski jug« sta priredila na krakovski univerzi slavnostno akademijo. Akademski zbor je zapel obe himni, eno Vilharjevo pesem in Zajčev »U boj«. Pred številnim občinstvom in zastopniki univerze je najbolj uspel govor našega prof. dr. Vojeslava Molèta. Učinkovite so bile recitacije pesmi A. Šantićevega »Novega pokolenja in Župančičeve »Naše besede«. Ob tej priliki zasluži posebno priznanje naš rojak France Vodnik ki je predstavil Poljakom Župančičevo besedo in pomagal g. Zarembi pri prevodu za tisk. Nekateri listi so prinesli v nedeljo dolge članke o Jugoslaviji. Podobna akademija se je vršila v nedeljo v Lvovu.

• **Upokojitve v železniški službi.** V področju direkcije državnih železnic v Ljubljani so trajno upokojeni uradniki III. kategorije Ivan Šenk, Avgust Volkenik in Emilija Jeras, v področju beograjske direkcije pa Franjo rakovec.

• **Poroka.** V soboto sta se pri Št. Jurju ob Taboru poročila notarski substitut v Kranju g. G. Sašelj in učiteljica v Mozirju gdč. Marica Rosensteinova, hčerka šolnega upravitelja pri Št. Jurju. Kot priči sta fungirala gg. sodni svetnik Sašelj iz Šmarja pri Jelšah ter M. Goričar, župan in veleposestnik v Mozirju. Novoporočencema iskrene čestitke!

• **Radovljiško okrajno učiteljsko društvo** bo zborovalo 13. t. m. ob 15. na Jesenicah z dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2.) Spomini dobrovoljca ob desetletnici prebitja solunske fronte. (referiral bo tovariš Lahajnar). 3.) Uradni odloki. 4.) Društvene interne zadeve. 5.) Določitev rednega občnega zbora. 6.) Predlogi.

• **Glasilo »Jadranske straže« za mladino.** »Jadranska straža« se bavi z idejo izdajanja glasila za mladino, ki naj bi izhajalo enkrat mesečno. Časopis bi pri naši mladini gojil razumevanje za naše morje, njegove potrebe in za številne probleme, ki so v zvezi z morjem.

• **Novi znaki za Morseove aparate.** Po odredbi ministra za pošto in brzojav se mora od 1. januarja 1929 naprej v notranjem brzojavnem prometu na Morseovih aparatih uporabljati nova abeceda. V tej abecedi je osem novih črk in sicer: dj, ž, lj, nj, č, ć, dž, in š. Vsak brzojavni uslužbenec mora po novem letu brzojavljati z novo abecedo.

„CHICAGO“

ali »NAJLEPŠA ZLOČINKA«

Mihael Varkony, — Phillys Haver

Pride! Pazite! KINO DVOR

• **Kongres strojevodij.** V železničarskem domu v Zagrebu se je v petek in soboto vršil kongres strojevodij Jugoslavije, katerega se je udeležilo 28 delegatov, ki so zastopali 2500 članov organizacije. Kongres je otvoril predsednik organizacije, Sima Stanković iz Beograda, ki se je spominjal žrtev z dne 20. junija v Narodni skupščini ter predlagal, naj deputacija kongresa poseti in ovenča grobove Stjepana Radića, Pavla Radića in dr. Basarička na Mirogoju, kar se je tudi izvršilo. Tajnik Jovanović je obširno poročal o delovanju organizacije v tekočem letu, o katerem se je vršila debata. Vodstvu organizacije se je naročilo, da se odločnejše zavzame za interese svojih članov. Izvoljen je bil dosedanji odbor s Simo Stankovićem na čelu. V soboto se je zbor nadaljeval. Sprejete so bile štiri resolucije, med temi tudi predlog ljubljanskega oblastnega odbora, ki ga je v dveurnem govoru utemeljeval g. Rupnik, uradnik lista »Strojevodja«. Posebna delegacija bo resolucijo predložila ministru prometa.

Ribje olje, sveže, norveško, v drogeriji A. KANC sinova, Ljubljana, Židovska ul. 1. 15289-a

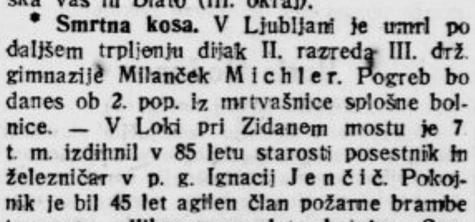

M. U. Dr. France Debevc
specijalist za pljučne bolezni in tuberkulozo
po nad trileten strokovnem študiju in praksi v tu- in inozemstvu, prične s 14. decembrom 1928 ordinirati v Ljubljani, Miklošičeva cesta 18/II od 10.—12. ure in 2.—3. ure.
Röntgen, pneumothorax (čim bodo inštalirani aparati). 15400-a

---

• **Preureditev dostave pri pošti Konjice.** Pri pošti Konjice se je selska dostava preuredila tako, da dostavlja selski pismonoša ob ponedeljkih in četrtkih v kraje Skalce, Gabrovlje, Dobrova, Žeče, Hebenštrajt, Preloge, Polena in Zgornja Pristava (I. okraj); ob torkih in petkih v kraje Vešenik, Gabrovnik, Brdo, Pobrež, Goriška vas, Strtenik in Bezina (II. okraj); ob sredah in sobotah pa v kraje Dobernež, Tepanjski vrh, Spodnja Pristova, Nova vas, Breg, Konjiška vas in Blato (III. okraj).

• **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl po daljšem trpljenju dijak II. razreda III. drž. gimnazije Milanček Michler. Pogreb bo danes ob 2. pop. iz mrtvašnice splošne bolnice. — V Loki pri Zidanem mostu je 7. t. m. izdihnil v 85 letu starosti posestnik in železničar v p. g. Ignacij Jenčič. Pokojnik je bil 45 let agilen član požarne brambe ter zato odlikovan z zlato kolajno. Sam zaveden Slovenec je tudi svoje otroke vzgojil v strogo narodnem duhu. — Pokojnikoma blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Konferenca zaradi obmejnih postaj odgodena.** Generalna direkcija državnih železnic se je bila odločila, da skliče v smislu ratificiranih nettunskih konvencij v svrho ureditve raznih prometnotehničnih zadev italijansko-jugoslovensko konferenco, ki naj bi se vršila 11. t. m. na ljubljanski železniški direkciji. Konferenca bi imela predvsem obravnavati vprašanje skupnih postaj na Reki, Rakeku, v Bohinjski Bistrici in Kranjski gori. Ta konferenca je bila zadnji trenutek odgodena, ker Italijani sploh niso odgovorili na vabilo naše generalne direkcije. Kakor zatrjujejo, se je to zgodilo najbrž zato, ker italijanska železniška uprava še ni zbrala vsega potrebnega materijala za konferenco.

Kino »Dvor« — Telefon 2730

Samo še danes

znameniti roman Stendalla »Rouge i Noir«

Tajni kurir

LIL DAGOVER, IVAN MOŽUHIN AGNES PETERSEN

Ob 4., četrt na 7., pol 8. in 9. uri.

• **Razpuščeni razredi gimnazije.** Ministrstvo prosvete je razpustilo osmi razred gimnazije v Gospiču, ki ima osem dijakov, in osmi razred gimnazije v Senju, ki ima enajst dijakov. Ministrstvo je odredilo, da se ti razredi lahko nadaljujeo privatno, ako se najde občina ali kdo drugi, ki bi na svoje stroške vzdrževal ta dva razreda.

• **Če se otroci z orožjem igrajo.** V Bosenskem Petrovcu se je štiriletni Jovan Salopek igral z revolverjem svojega očeta in sprožil revolver na svojo sedemletno sestrico, ki je obležala mrtva. — V bližnjem selu Oštrilju pa je Vlado Nadimović prišel na obisk k svojemu prijatelju Markoviću. Markovičev šestletni sinček je vzel očetov revolver in rekoč »Glej striček« pomeril na Nadimovića. Strel je počil in krogla je »strička« zadela v glavo.

• **Smrtni skok v Dunav.** V soboto popoldne, ko je mala ladja iz Zemuna plovila v Beograd, je z ladje skočila v Dunav 17 letna Jovanka Laketićeva. Ker ni bil takoj na razpolago rešilni čoln, je Jovanka utonila. Kaj je mlado deklico gnalo v smrt, ni znano.

• **Matere!** Ako uporabljate navadno milo pri kopanju otrok, to peče otroke in lahko rani kožo. Izvrstno, blagodelno **milo Ray**, proizvedeno z dodatkom kokoših jajc, je najboljše milo za kopanje otrok ter sploh najboljše toaletno milo. Hrapava in razpokana koža se zaceli, postane lepa, mehka in gladka. **Milo Ray**, kot zdravniško milo se priporoča tudi zdravniško ter ga tudi sami zdravniki radi uporabljajo za umivanje oči.

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno ADRIA prašek za pecivo

Damske plašče najnovejše

s kožuhovino ali brez	od 300 do 800 Din
dekliške v velikosti od 2 let dalje	od 110 naprej
damske Kasha obleke	od 240 naprej
zimska krila in bluze	od 70 naprej
kakor tudi damske in otroške barhent obleke nudi najceneje:	13391

F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Oglejte si razstavo v izložbi!

ITO — zobna pasta najboljša.

• **Volnene nogavice in pletenine v veliki izbiri** se dobijo pri tvrdki KAREL PRELOG v Ljubljani. 285

• **Za Božič** se spomnite trpečih in stradajočih siromakov slepcev s kakršnimkoli darom. Na željo pošljemo položnico pod štev. 14.066. — Podporno društvo slepih, Wolfova ulica 12. 188

• **V bruseljskem avtomobilskem salonu** bo Mercedes-Benz sijajno zastopan s 6 vozovi. Med njimi bodo 8 cilinderski chassis, sloveči sportni voz »S« in priljubljeni dvoliterski vozovi. Nemške tvrdke s pnevmatiko ne razstavljajo, vendar bo večina nemških vozov opremljena kakor v Parizu s pnevmatikami Continental. 2254

• **V berlinskem avtomobilskem salonu je** napravil zlasti Mercedes-Benz sijajne kupčijske posle. Pripoveduje se o prometu za mnogo milijonov. Vozove Mercedes kupi vsak strokovnjak, ker ve, da so neuničljivi ter da tečejo hitro in varno. Tudi pnevmatike Continental, ki spadajo med najboljše, so naletelev Berlinu na največje priznanje. 2253

• **Kdor pije čaj, postane vitek.** Znana je stvar, da se nihče, ki pije čaj, ne odebeli preveč, nego ostane vitek in elastičen. Za to nudi najboljši dokaz klasična dežela vživanja čaja, Anglija, kjer daleko prevladujejo vitki ljudje. Doben čaj ima lastnost, da poživi telo, vendar ga ne obremenjuje. Znanstvene preiskave so nadalje pokazale, da vživanje čaja učinkuje na dvig duševne delavnosti. Dama, ki želi ohraniti svojo vitko linijo ter duševno in telesno elastičnost, ki je znak moderne dame, stori torej prav, da napravi čaj za svojo dnevno pijačo. Za kultivirani okus prihajata v prvi vrsti v poštev mešanici »Čajnika« (»Teekanne«), »rdeča« in »zlata«, dve mešanici, ki delata čast gospodinji v družbah pri po-

Mesto odvratnega ribjega olja se brez izjeme danes daje

JEMALT

prašek zelo ugodnega okusa, kateri se vzame suh ali pa raztopljen v mleku in je pripravljen iz Dr. Wanderovega sladnega ekstrakta in garantirano iz 30% ribjega olja »JEMALT« je prikladen posebno za vse one, ki običajno ribje olje težko ali sploh ne prenesejo. Dobi se v vseh lekarnah v velikih omotih po 42.— Din in malih omotih po 25.— Din.

---

skladb, kakor je ravno bila Ostrčilova. — Bendlova himna «Svoi k svoim» je seveda še bolj čitalniškega značaja ter je imela gotovo kdaj namen, buditi narodno zavest ter je ta namen tudi izpolnjevala s svojo, vsakemu dostopno, a vendar okusno melodiko. Ta pesem je baš vsled tega imela najgromovitejši aplavz.

Končni točki sta tvorili po dve srbski in slovaški narodni pesmi. Vendar s tem koncert še ni bil končan: neponehujoči aplavz in veliko navdušenje poslušalcev umetnikom nista dovolila, zaključiti spored na predvideni način. Zopet in zopet so morali dodajati pesmi, pri katerih je bilo znova mogoče občudovati vztrajnost in čilost dirigenta in zbora.

Mnogoštevilni publiki, ki je skoro do zadnjega kotička napolnila dvorano, bo ostal ta večer dolgo v spominu. Moravski učitelji so nam z uspehom predstavili zastopnike svoje zborovske glasbe in to na način, ki je moral zadovoljiti in napraviti vtis na vsakogar. Želim le, da bi jih mogli v kratkem spet pozdraviti. L. M. S.

Desetletnice Cankarjeve smrti so se zadnje dni spomnili tudi hrvatski listi, med njimi zlasti «Obzor» in «Novosti». V prvem je napisal kratek prikaz Cankarievega dela gosp. Esih, v drugem pa gosp. St. Iljić. V sestavku slednjega čitamo, da je Župančič že 60 let star in da je Cankar napisal knjigo «Sevski Tartuf», za katero doslej nismo vedeli in pa da je «Aleksije Razor» drama. Čemu pišejo, da je Cankar umrl 17. novembra, ko posvečajo njegovemu spominu datum 11. novembra, nam tudi ni umljivo.

Danes premijera! Popolnoma novo!

Liana Haid

v najnovejšem filmu elegance in romantike

Zlati prepad

Katastrofa na morju. Na samotnem otoku sredi Oceana. Pariz. Med morskimi razbojniki. Zlati rudniki. Izbruh vulkana. Velenapeto. Krasne slike.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Najnižje cene! KINO IDEAL

poldanskem čaju, potem v ožjem krogu itd. Mešanice »Čajnika« (»Teekanne«) imajo prednost, ker se prilagodijo vsakemu okusu in vsaki kupni moči; razen omenjenih mešanic se dobe še razne druge mešanice iste znamke v trgovini, tako da si tudi manj premožni sloji lahko privoščijo vživanje čaja. 251-a

Iz Ljubljane

u— Otvoritev Jakčeve umetnostne razstave. V nedeljo 16. t. m. bo otvoril g. Božidar Jakac kolektivno razstavo slik in risb iz svojega potovanja po Afriki. Poleg teh bo razstavil tudi manjšo kolekcijo slik z Goriancev in Doleniskega.

u— Častni večer gospe Minke Govekarjeve. Splošno žensko društvo vabi svoje članice in prijatelje v sredo 12. t. m. ob pol 21. v restavracijo Zvezda na častni večer gospe Minke Govekarjeve, na katerem ji bo pripela predsednica društva ga. Franja Tavčarjeva zasluženo odlikovanje red sv. Save IV. stopnje. Poleg klavirskih in pevskih točk je na programu zanimivo predavanje g. Lindtnerjeve o »Safi«, ženski razstavi v Bernu.

u— Ciril-Metodove razglednice. Kupujte in razpečavajte Ciril Metodove božične in novoletne razglednice! S tem podpirate družbo, ki je podpore zelo potrebna.

u— 10 letnico smrti pisatelja Ivana Cankarja bo proslavilo del. pevsko društvo »Cankar« drevi ob 20. v dvorani Filharmonične družbe. Na sporedu so: uvodni govor recitacija, solospevi in koncert društvenega moškega zbora.

u— Predavanje o Meštroviću. Danes se bo vršilo zadnje predavanje »Tedna angleške kulture« pod naslovom: »Meštrović med Angleži«. Predaval bo znani zagrebški publicist, osebni prijatelj velikega mojstra in izvrstni poznavalec njegovih del dr. Milan Ču r č i n. S projekcijami Meštrovičevih del bo tolmačil umetnost našega odličnega kiparja in njegovo umetniško misijo v Angliji. Predavanje se bo vršilo izjemoma v zborniční dvorani univerze od 18. do 19. ure. Vstop prost.

u— Članom Sadjarskega in vrtnarskega društva. Ljubljanska podružnica SIVD bo tudi letos posredovala vrtnarskim ljubiteljem dobavo prvovrstnih zelenjadnih in cvetličnih semen, nizkih in visokih vrtnic, peren, gladiol, dalij itd. od najboljših in zanesljivih virov. Naročila se sprejemajo najkasneje do 31. decembra na naslov: šolski nadzornik Jos. Štrekelj, Ljubljana, Zvonarska ulica 11.

u— Slovensko planinsko društvo opozarja na današnje zanimivo predavanje znamenitega nemškega alpinista g. Arweda Möhna iz Münchna »Preko Alp na mučeh« ki bo danes ob 20. v veliki dvorani hotela Uniona, združeno z lepimi skioptičnimi slikami. Predprodaja vstopnic v pisarni SPD Frančiškanska ulica 10-I (dvorišče), in zvečer od 19. naprej v Unionu.

u— Društvo državnih policijskih nameščencev in upokojencev v Ljubljani bo priredilo ob priliki 10 letnice obstoja društva pod pokroviteljstvom velikega župana v hotelu Unionu v nedeljo 6. januarja plesno zabavo, združeno z bogatim srečolovom in šaljivo pošto. Čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu onemogelih članov vdov in sirot, zato se preplačila in darila za srečolov najhvaležneje sprejemajo. Za obilen poset se priporoča veselični odsek. 2252

u— Onemogel v cerkvi. V frančiškanski cerkvi je v nedeljo med popoldanskimi molitvami omedlel 67 letni upokojeni železničar Franc Bahar, stanujoč v Korytkovi ul. Ker ga nikakor ni bilo mogoče spraviti k zavesti, je stražnik obvestil rešilno postajo, ki je onemoglega Baharja spravila v bolnico.

u— Vojni invalidi, vdove in sirote, člani podružnice v Ljubljani, ki se radi božičnice še niso prijavili, naj to store najkasneje do sobote 15. t. m., ker se na poznejše prijave ne bo oziralo. V poštev pridejo najpotrebnejši.

u— Dve tatvini. Delavec Jakob Košir, stanujoč v Korytkovi ulici, je prijavil da mu je v noči na 8. t. m. neznan zlikovec odnesel iz stanovanja kompletno obleko vredno 1400 Din ter par čevljev. Storilec je svoje raztrgane čevlje pustil v Koširjevem stanovanju. — Žrtev tatu je postala tudi neka ženska v dalmatinski gostilni v Kersnikovi ulici. Popoldne je za hip obesila svojo ročno torbico nenadzorovano na stol, pa je že izrabil priliko prežeči dolgoprstnik ter jo odnesel. Tat je žensko oškodoval za nad 700 Din vrednosti.

u— Prijet tat kolesa. Predsnočnim je stražnik aretiral v Bergantovi ulici 20 letnega delavca Ernsta Bischoffa, ki se je nedavno pritepel v Ljubljano iz Trsta. Bischoff je baš ponujal nekemu mehaniku v nakup staro, rumeno pleskano kolo, za katero je pozneje priznal, da ga je ukradel izpred neke hiše. Lastnik kolesa naj se zglasi na policijski direkciji pri nadzorniku g. Matku Močniku.

u— Vlom v trafiko. Kakor je že deloma poročal »Ponedeljek«, je bil izvršen v soboto ponoči v trafiko Apolonije Dolžanove v Rožni dolini drzen vlom. Svedrovec se je do zidane trafike priplazil preko Marnovega vrta ter skopal v steno veliko luknjo. Kopal je najbrže takrat, ko je drdral mimo vlak, da ni bilo čuti hrupa. Tat je nato odmaknil pri steni prislonjeno omaro in zlezel skozi odprtino v lokal. Odnesel je od tam veliko množino cigaret vseh vrst, tobaka v zavojih in škatlah, poštne vrednotnice ter za okrog 300 Din drobiža. Privoščil si je poleg tega tudi slaščic, ki jih je bilo v zalogi več škatel. Drzni tat je trafikantki napravil okrog 5560 Din škode, ki je deloma krita z zavarovalnino.

u— Vedno najnovejše bluze, otroški plaščki in oblekice pri Krištofiču - Bučarju, Stari trg. 176

*** Pri ishijasu se na kupico** prirodne grenčice »Franz-Josef«, zavžite zjutraj na tešče, pojavi brez težkoč obilno izpraznjenje črevesa čemur se rad pridruži dobrodejen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritisku krvi na etra in debelo črevo ter pri hemeroidih in prostatalnih bolečinah. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

u— Čajanka reprezentančnih pesnih vaj danes točno ob 20. v Kazini. Pomnožen jazz-Negode. Izbran spored. 2240

*** Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

u— Pevski zbor »Krakovo-Trnovo«! Nocoj ob 20. uri pevska vaja. Po vaji važen sestanek. 2251

u— Danes pesni tečaj Jenkove šole na mesto v četrtek, ker izjemoma odpade. Začetniki-ce točno ob 8. uri v balkonski dvorani Kazine. 2256

u— Policijski drobiž. Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina ročne torbice, 1 tatvina obleke, 1 tatvina suknjiča, 1 telesna poškodba, 1 primer javnega nasilstva, 1 primer prekoračenja policijske ure, 1 onemoglost, 2 prestopka avtomobilskih predpisov in 6 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretaciji sta bili izvršeni 2, in sicer: 1 zaradi vlačugarstva in 1 zaradi tatvine.

u— Klobuke popravlja, čisti, barva, lika, preoblikuje Mirko Bogataj, Ljubljana Stari trg 14. 263

Iz Maribora

a— Razstava slik profesorja Mežana je podaljšana do vključnega 12. t. m.

a— Epidemija ošpic traja letos v Mariboru že od začetka šolskega leta. Dasi stalno manjka veliko število učencev nižjih razredov na vseh mariborskih osnovnih šolah, ni zdravstveno oblastvo proti razširjenju epidemije ukrenilo ničesar. Dogodilo se je celo, da so prihajali bolni otroci v šolo in okužili svoje tovariše; tudi so se pripetili primeri, da so učitelji in učiteljice, ki so imeli doma na ošpicah bolne otroke nemoteno poučevali naprej in pomagali širiti to najbolj nalezljivo otroško bolezen.

a— Stanovanjski najemniki! Prijavite svojemu stanovskemu društvu na Rotovškem trgu 1 takoj vsako povišanje najemnine, že izvršeno in napovedano, držanje praznih stanovanj in spreminjanje stanovanjskih prostorov v poslovne lokale v zadnjem letu, pa tudi, kdo zahteva visoke odkupnine za stanovanja in visoke prispevke za popravila. Dopisnica zadostuje. Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor.

a— Osleparjene tvrdke. Meseca junija se je pojavil v Mariboru možak, ki se je izdajal za zastopnika raznih tvrdk v Vojvodini in Srbiji. Naročal je največ tekstilno blago pri raznih mariborskih tvrdkah ter tu in tam tudi nekaj dal na račun. Blago je dal poslati na tvrdke v Vojvodini in Srbiji, za katere se je pozneje izkazalo, da jih sploh ni. Več mariborskih tvrdk je tako osleparil za okroglih 100.000 Din. Pred dnevi se je v Mariboru pojavil tudi neki Izak Levy iz Subotice, ki je pri teh sleparskih kupčijah posredoval. Aretirali so tudi njega.

Iz Celja

e— Občni zbor mestne organizacije SDS v Celju bo v sredo 12. t. m. ob pol 21. uri zvečer v mali dvorani Celjskega doma. Na dnevnem redu bo poročilo odbora, poročilo narodnih poslancev o političnem položaju, volitev novega odbora in slučajnosti. Pristop imajo le člani SDS.

e— Redni občni zbor krajevne organizacije SDS za Celje-okolico bo v četrtek 13. t. m. ob 20. v gostilni g. Permozerja v Gaberju pri Celju.

e— Gospodinjski tečaj v Celju. Na okoliški deški osnovni šoli se je otvoril desetdedenski vsakodnevni gospodinjski tečaj za okoliška dekleta. Priglasilo se je nad 30 gojenk. Poučuje ga. Ivanka Simonličeva poleg drugih učiteljic in učiteljev.

e— Zagoneten nestanek invalida. Dne 5. t. m. je izginil brez vsakega sledu 34 letni invalid Peter Košec in Gaberja, inkasant raznih celjskih društev. Zadnje čase je bil Košec zelo potrt. Preden je izginil, je še obiskal svoje tovariše v tukajšnjem Invalidskem domu in jim rekel, da bo napravil konec svojemu življenju. Košec, uboga žrtev svetovne vojne, je najbrže izvršil samomor.

e— Nesreča ali samomor. Pri mesarici in gostilničarki Alojziji Savodnikovi v Prešernovi ulici je bil uslužben kot hlapec l. 1885 pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah rojeni Ciril Lorber. Ker Lorber na praznik 8. t. m. ni prišel iz svoje spalnice, ki se nahaja poleg hleva, je gostilničarka Savodnikova poslala mesarskega vajenca Jožeta Rozmana pogledat, kaj je s hlapcem. Rozman je dalje časa brez uspeha trkal na zaklenjena vrata Lorberjeve spalnice. Končno je vajenec odprl okno ter zlezel v sobo. V trenutku, ko je hotel potresti nepremično ležečega Lorberja za ramo, je prestrašen odskočil. S postelje je zrlo vanj bledo obličje ubitega hlapca. V sobi je vladal težek vzduh. Vajenec je takoj poklical domače in pa stražnika, ki so obvestili o nesreči zdravnika dr. Dereanija. Ta je po ogledu mrtvega Lorberja mogel ugotoviti le, da se je hlapec zastrupil z ogljikovim plinom, ki je prihajal iz male železne peči v kotu sobe. Značilno je, da je Lorber prinesel peč tekom kritičnega večera v svojo sobo brez vednosti gospodinje in da jo je zakuril z ogljem namesto z drvmi ali premogom. Doslej se še ni moglo ugotoviti, ali gre za nesrečo ali samomor.

Sport

ASK Primorje: Gospodje Vindiš, Jančigaj, Vončina, Svetic, Kerestury, Sancin G., Vidic, Valner in Perović se vabijo na sestanek danes ob 18.30 v dameski sobi kavarne Emona. Prosi se za točnost.

Medsavezni odbor za X. olimpijado (Mesavod). Na povabilo Jugoslov. težkoatletskega saveza so se pretekli teden sestali delegati skoraj vseh naših sportnih savezov, da se sestavi poseben centralni odbor, ki se bo brigal za tehnične priprave in finančna vprašanja za sodelovanje jugoslovenskih sportnikov pri X. olimpijadi leta 1932. v Los Angelesu. Na tem sestanku so bili izvoljeni naslednji gospodje v olimpijski odbor: Predsednik dr. Stevan Hadži (JZSS), podpredsedniki Dobrin (lahka atletika), Zangl (nogomet), Ferus (težka atletika), tajnik Hrvoje Macanović (lahka atletika), blagajnik Bartole (plavanje).

Radio

Izvleček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0.7 kw), PRAGA (349 m 5 kw) BRNO (441 m 3 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 20 kw), STUTTGART (380 kw 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Daventry 1604 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Torek, 11. decembra.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba in borzne vesti. — 17: Koncert radio-orkestra. — 19: Nemščina. — 19.30: Predavanje iz naravoslovja. — 20: Prenos iz filharmonije: akademija ob priliki 10-letnice smrti Ivana Cankarja. — Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 17: Popoldanski koncert. — 20.35: Prenos z inozemstva. PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19: Koncert lahke glasbe. — 20: Program iz Brna. — 21: Klavirski in orgelski koncert. — BRNO 19: Koncert solistov. (Violina in čelo.) — 20: Shakespearov večer. — 21: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 18: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Prenos opere iz Katovic. — DUNAJ 11: Koncert orkestra. — 16: Popoldanski koncert. — 17.30: Glasba za mladino. — 20.10: Humor. — BERLIN 17: Koncert na harmoniji. 17.30: Lahka glasba. — 20: Zabaven večer. — 20.50: Koncert sodobnih skladateljev. — FRANKFURT 19: Prenos iz opere: Verdijeva »Alda«. LANGENBERG 17.45: Popoldanski koncert. — 20: Večerni koncert orkestra. — STUTTGART 20.15: Dramski večer in klavirski koncert. — BUDIMPEŠTA 19.30: Prenos iz budimpeštanske opere. — Koncert ciganske kapele. — LONDON 19.45: Schubertove pesmi. — 20.15: Koncert lahke godbe. — 20.45: Orkestralen in pevski koncert. — 22.40: Mešan večer. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45: Puccinijeva lirična opera »Turandot«. — STOCKHOLM 18.30: Večerni koncert. — 19.45: Dramski večer in operetna glasba.

Sreda, 12. decembra.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba in borzne vesti. — 18.30: Pravljice za deco. — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Vpliv grške in rimske kulture na razvoj Evrope. (Dr. Bradač.) — 20. Večer arij Bacha in Händla; poje g. Marij Rus. — Koncert radio-orkestra. — ZAGREB 17: Pravljice. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos koncerta z Dunaja. — PRAGA 19: Prenos operete iz Brna. — BRNO 19: Prenos iz gledališča: opereta »Potepuh«. — VARŠAVA 20.30: Koncert Schubertovih komornih skladb. DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 19: Koncert društva prijateljev glasbe. — Poljuden koncert orkestra. — BERLIN 20: Kristusovo rojstvo; komorna igra za zbor in orkester. — 21: Pevski koncert. (Minnegesang.) — FRANKFURT 16.35: Operetna glasba. — 20.15: Stara in nova doba. — 22.15: Koncert na orgle. — LANGENBERG 17.45: Popoldanski koncert. — 20: Koncert orkestra. — 21: Pevski koncert in godba. — STUTTGART 18.45: Popotnikovi doživljaji v Jugoslaviji. (Pred.) — 20.15: Program iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 12.20: Klavirski koncert. — 17.10: Popoldanski koncert. — 20.15: Odlomki iz klasičnih operet. — Lahka glasba. — LONDON 19.45: Schubertove pesmi. — 20.15: Lahka glasba. — 20.45: Koncert orkestra in solistov. RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. 20.45: Koncert lahke glasbe. — STOCKHOLM 18.30: Večerni koncert. — 20.05: Prenos simf. koncerta iz Göteborga.

RABITE
TUNGSRAM
Carlitove elektronke

Še nekaj lepih božičnih daril našim igralcem.

Dne 6. decembra so bili na naše srečke izžrebani še naslednji dobitki:

Din 20.000 je zadela srečka štev. 99 748
Din 10 000 je zadela srečka štev. 46.119

Din 2000 je zadela srečka št. 99.854.

Po Din 500.— pa 40.586, 53489, 58212, 84639, 91.730, 103.153, 108,239, 120.265.

S tem je zaključeno žrebanje V. razreda državne razredne loterije.

Srečke novega kola pridejo te dni v promet. Naročilne dopisnice bomo ta teden priložili vsem večjim slovenskim listom, tako da bo lahko vsak naročnik prejel srečke do božičnega večera.

Zadružna hranilnica r. z. z o. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Gospodarstvo

Zaradi ogromnega uvoza zopet močno pasivna trgovinska bilanca v oktobru

Navzlic prilično ugodnemu izvozu v oktobru je bila naša trgovinska bilanca v tem mesecu zopet močno pasivna, in sicer zato ker je naš uvoz v tem mesecu dosegel rekordno višino. Po podatkih generalne direkcije carin smo v oktobru uvozili 161.055 ton v vrednosti **778.9 milijona Din** nparam 143.960 tonam v vrednosti 723.2 milijona Din v istem mesecu preteklega leta. Napram lani se je torej naš uvoz povečal po količini za 17.095 ton ali 11.90 odst., po vrednosti pa za 55.7 milijonov Din ali 7.7 odst. Sicer se je v tem mesecu tudi naš izvoz napram lani povečal, vendar je znašal le 666.1 milijona Din, tako da je bila torej naša trgovinska bilanca v oktobru **pasivna za 112.8 milijona Din.**

Največ smo v oktobru uvozili: bombažnih tkanin (za 69.8 milijona Din), bombažnega prediva (za 50.8), strojev in aparatov (za 49.1), volnenih tkanin (za 38.9), tračnic in železniškega materijala (za 35.8), raznih izdelkov iz železa (za 30.7), sirovih kož (za 24.4), soli (za 18.0), sirove kave (za 18.3), sirovega bombaža (za 16.8), premoga (za 15.5), elektrot. predmetov (za 15.6), prevoznih sredstev (za 15.6), železne pločevine (za 13.6), riža (za 12.9) in volnenega prediva (za 11.3).

Napram uvozu v oktobru preteklega leta je močno nazadoval uvoz bombažnih tkanin (od 101.5 na 69.8), dalje uvoz volnenih tkanin (od 48.8 na 38.9), dočim se je povečal uvoz strojev in aparatov (od 31.3 na 49.1), raznih železnih predmetov (od 20.7 na 30.7), sirovih kož (od 14 na 24.4), elektrotehničnih predmetov bombažnega prediva itd.

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše trgovinske bilance v tekočem letu (v milij. Din):

januar	430.3	591.9	—161.6
februar	439.0	621.6	—182.6
marc	503.2	701.1	—197.8
april	428.5	657.9	—229.3
maj	431.7	659.5	—227.8
junij	454.4	590.3	—135.9
julij	493.8	619.5	—125.7
avgust	693.8	645.4	+ 48.4
september	692.3	713.9	—21.6
oktober	666.1	778.9	—112.8

V prvih 10 mesecih t. l. je znašal naš **uvoz** 1,264.000 ton v vrednosti **6580 milijonov Din** (prvih 10 mesecev pret. leta 5961 milijonov), naš **izvoz** pa 3,776 tisoč v vrednosti **5233 milijonov Din** (lani 5249.1), tako da **znaša pasivnost naše trgovinske bilance letos že 1347 milijonov Din** (v istem razdobju lani 712 milijonov). Ker letošnji izvoz le še za malenkost zaostaja za lanskim, je jasno, da je povečanje pasivnosti pripisati edino ogromnemu povečanju uvoza.

= **Petmilijardni čekovni promet Poštne hranilnice v novembru.** Iz izkaza Poštne hranilnice za november je razvidno, da je čekovni promet tudi v tem mesecu prekoračil pet milijard Din; dosegel je namreč vsoto 5102 milijona Din napram 5829 milijonom v oktobru, dočim v predhodnih mesecih ni nikdar prekoračil vsoto 4800 milijonov Din (lani je bil največji 4506 v oktobru, najmanjši pa 3072 milijonov v februarju). Vloge na čekovne račune so se v novembru ponovno dvignile za 82.4 na **625 milijonov Din**, od tega odpade na podružnico v Ljubljani 119.2 milijona Din, na vse prečanske podružnice 432, na centralo, na katero odpade tudi ves promet Vojvodine in na podružnico v Skoplju pa skupaj 193 milijonov Din.

= **Stanje Narodne banke od 30. novembra.** (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 22. novembra). **Aktiva:** kovinska podlaga 375.4 (+ 3.1), saldo raznih računov 523.7 (— 91.4), posojila na menice 1406.1 (+ 21.6), lombard 253.6 (+ 5.6); **pasiva:** obtok bankovcev 2297.5 (+ 109.9), žirov. obveznosti napram državi 227 (— 191), ostale žirovne obveznosti 397.1 (— 21), razne obveznosti 241.7 (+ 35.5). V zadnjih 14. dneh je postavka saldo raznih računov, ki predstavlja tečajne diference deviz, nazadovala za 160 milijonov Din, iz česar je sklepati, da se je občutno zmanjšal devizni zaklad, čeprav se je istočasno kovinska podlaga nominelno povečala za skoro 10 milijonov Din.

= **Izplačilo švedskega posojila.** Po zakonu o monopolskem posojilu od 22 milijonov dolarjev bi morali prejeti prvi obrok tega posojila 4 mesece po uveljavljenju zakona, t. j. 22. marca prih. leta. Kakor poročajo iz Beograda, pa bo švedski trust izplačal naši državi že 22. t. m. na račun tega obroka vsoto 5 milijonov dolarjev, kar znaša po tečaju 90 % okrog 256 milijonov Din. Od te vsote se bo porabilo okrog 190 milijonov Din za izplačilo dolga invalidom, za njimi pa pridejo na vrsto upokojenci.

= **Ukinjenje izvoznih carin za les in živino v Romuniji.** Kakor poročajo iz Bukarešte, je romunski finančni minister ukinil izvozne carine za les in živino, da bi s tem povečal izvoz in omogočil večji dotok deviz za obdržavanje dosedanega stabilizacijskega tečaja leja. S tem je znatno dvignil konkurenčno zmožnost romunskega lesa (zlasti okroglega) in romunske živine na inozemskih tržiščih.

Borze

10. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet izredno velik, zlasti v devizah na London (1.7 milijona Din), Curih (1 milijon), Dunaj, Prago (po tri četrtine milijona) in Berlin. Vso potrebo, izvzemši v devizi na Newyork, je krila Narodna banka. Tečaji deviz so ostali skoro povsem nespremenjeni. Med efekti je bila zaključena Ljubljanska kreditna po 125.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda okrepila za 3—4 točke. Pri srednjem prometu se je kasa trgovala po 437 in za december po 437. Tudi investicijsko se je okrepilo ter je bilo zaključeno po 86. Med bančnimi vrednotami so bili običajni zaključki po nespremenjenih tečajih. Kreditna je bila po izvršeni sanaciji zaključena po 93. Med industrijskimi vrednotami so bili zaključki v Slavoniji po 6.50, v Šećerani po 455 do 457.5; v Vevčah je bil promet pri višjem tečaju 116, dočim se je Trboveljska prvotno trgovala po 480, pozneje pa po 477.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0-22.85, Berlin 13.5425 (13.5725), Bruselj 0—7.9088, Budimpešta 0—9.922, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6 Dunaj 7.9875—8.0175 (8.0025), London 275.56—276.36 (275.96) Newyork 56.79—56.99 (56.89) Pariz 0—222.25, Praga 168.15—168.95 (168.55), Trst 0—297.9

Curih. Zagreb 9.125, Pariz 20.28, London 25.1825, Newyork 519.175, Milan 27.185, Praga 15.38, Dunaj 73.02, Budimpešta 90.55, Berlin 123.70, Bruselj 72.16, Amsterdam 208.60, Varšava 58.20, Bukarešta 3.15, Sofija 3.75.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljublj. kreditna 125 zaklj., Prištediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 114—0, Ruše 260—280, Kranjska industrijska 280—0, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 436.5 — 438, kasa 435 — 437.5, za december 436.5 — 437, za februar 440.5 — 446, investicijsko 85.75 — 86, agrarne 0 — 53.5; bančne vrednote: Prištediona 920 — 922.5, Kreditna 93 — 95, Jugo 91 — 92, Poljo stara emisija 17 — 18, Union (Hipo) 57.5 — 58, Ljubljanska kreditna 125 — 127, Narodna 7000—0, Zemaljska Sarajevo 140—145, Srpska 152—0, industrijske vrednote: Narodna šumska 19 do 80, Našička 1625 — 0, Gutmann 190—195, Slaveks 100 — 102, Slavonija 6 — 6.75, Drava 0 — 500, Šećerana 456.5 — 457.5, Vevče 116 — 118, Trbovelje 472.5 — 477, Dubrovačka 492 — 500, Isis 26 — 30, Union Osijek 300 do 310.

Blagovna tržišča

Žateški hmeljski trg. Tudi pretekli teden je bilo razpoloženje na žateškem hmeljskem trgu ugodnejše. Cene so se ustalile ter je bilo dnevno zabeležiti znaten promet. Ugodnejša tendenca je v zvezi z demantirano vestjo o nameravanem povišanju trošarine na pivo v Nemčiji za 200 milijonov mark, kar bi gotovo zmanjšalo konsum piva in s tem tudi porabo hmelja. Koncem tedna je bilo povpraševanje zelo živahno ter se je plačevalo po kakovosti 1350 — 1850 Kč za 50 kg. Končna tendenca je zlasti za srednje blago zelo trdna.

= **Nürnberški hmeljski trg.** Na nürnberškem efektnem tržišču je bilo pretekli teden nekaj več zanimanja, zlasti za hallertauski hmelj. Tudi promet je bil prilično velik ter je znašal 650 bal. Pri mirni tendenci in nekoliko čvrstejših cenah se je plačevalo za prvovrsti hallertauski hmelj (Siegel) 160 do 170 mark, za srednji 120 — 150 in za tržni ter gorski hmelj 100 — 150 mark. V tranzitnem hmelju so bili pri nespremenjenih cenah, t. j. 60 — 90 mark za 50 kg (16.25 do 24.40 Din za kg), le manjši zaključki.

= **S tržišča jajc.** Zaradi dalje trajajočega milega vremena se je tendenca na tržišču jajc ponovno poslabšala. Nakupne cene so v mariborski oblasti nazadovale na 1.50—1.55 Din za komad. Tudi v inozemstvu so cene nižje. V Berlinu so koncem preteklega tedna notirala jugoslovenska jajca (fco mea, neocarinjena 13.75—14 pfenigov napram 14.50 pf 1. t. m. in 15—16 pf 24. novembra.

Ljubljanska blagovna borza (10. t. m.) L e s: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 20 vag. drv. D e ž e l n i p r i d e l k i: Tendenca nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se p š e n i c a (slovenska postaja, mlevska tarifa, plačljivo 30 dni): baška, 80 kg. promptna po 290—292.5, za december po 295—297.5; za januar 300 do 302.5; t u r š č i c a: ameriška »La Plata«, zacarinjena, fco Ljubljana po 315.5—320; o v e s: baški ali slavonski zdrav, rešetan po 295 — 300; m o k a «0»: fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 430—435.

Novosadska blagovna borza (10. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet: 82 vagonov pšenice, 17 vagonov turščice, 6 vagonov ovsa, 2 vagona ječmena, 21 vagonov moke in 2 vagona otrobov. P š e n i c a: baška, baška potijska in sremska 240 — 242.5; banaška, pariteta Vršac 234 — 236. J e č m e n: baški, sremski in banaški 255 — 260; baški, pomlad. 285—290; srbijan. 227.5—232. O v e s: baški, sremski, banaš. 240—245. T u r š č i c a baška 232.5 — 237.5; za december - januar 237.5 — 242.5; za marc - april 272.5 — 277.5, za april - maj 280 — 285; sremska 235—240. M o k a: baška «0g» in «0gg» 345 — 355; «2» 325 — 335, «5» 305 — 315; «6» 270 — 280; «7» 255 — 265; «8» 205 — 215. O t r o b i: baški in sremski 177.5 — 182.5 K r o m p i r: slovenski, beli 110 — 115.

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani 10. decembra 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m. in sek	Oblačnost	Padavine Vrsta	Padavine mm
Ljubljana		585	4.4	100	mirno	10	dež	1.3
Maribor		95	1.0		mirno	10	dež	0.2
Zagreb	8.	581	4.0	98	N 1	10	dež	1.3
Beograd		761	4.0	40	SE 1	4	dež	3.0
Sarajevo		760.2	0	98	mirno	7	dež	0.3
Skoplje		769.5	3.0	95	mirno	10		
Dubrovnik	6	765.1	13.0	80	SE 5	10	dež	3.0
Split								

Solnce vzhaja ob 7.27, zahaja ob 16.18, luna vzhaja ob 5.53, zahaja ob 14.59.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 6.0 C, najnižja 3.7 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: V južnih Alpah nejasno, od časa do časa padavine, nekoliko topleje.

Vladimir Levstik:

Misli ob desetletnici Cankarjeve smrti

Nekam davno se že vidi človeku: pred desetimi leti! In kakor naiašč v jesenı »prevrata«, vihrajočih trobojnic, manifestacij, proklamacij, enuncijacij V historičnih dneh — kakor da je bila tudi smrt Ivana Cankarja nekaterim dogodek v zgodovini te prelepe doline šentflorjanske...

•

Ali naj proslavim deseto obletnico s tem, da ponovim, kar je bilo — tu bolje, ondi slabše — že stokrat povedanega o Cankarjevih delih? Morda je med njimi celo katero, ki ga še nisem čital; skoro gotovo da je. Mimo tega nisem ne literarni zgodovinar, ne kritičar, ne estet; kako bi? In kar je glavno: tisti moji dojmi in spomini o Ivanu Cankarju, ki so absolutno močnejši od časa, so osebni dojmi in spomini Tout lasse, tout casse, tout passe — še veljavnost prepričanj, še neposredna učinkovitost del Toda vrednost človekova, potenca moralne sile katero si, atom, izžarel v celoto med pričetkom in koncem svojega življenjskega trepeta — ta ostane. Dragocenejši od Cankarja-umetnika je zame Cankar-človek

Cankar-človek. Ne bom prodajal osebnih reminiscenc, ne bom ga razkrival pred mnogimi. Ne bom poudarjal, kako bolestno manjka njegovega toplega srca in njegove kar žensko-neusmiljene odkritosrčnosti med vsemi, ki so ga preživeli; niti ne, kako velik je bil Ivan Cankar s svojim pogumom imeti prepričanje, kakršno že, in se boriti zanj, če ga primerjamo z današnjo večino naših intelektualcev in njenim pogumom, ne imeti prepričanja in zanikavati dolžnost borbe Tudi s hinavci in farizeji se ne bom pričkal, ki jim je bil Cankar-človek istoveten s Cankarjem-bohémienom. Čemu pa? »Was geht Dich dieses Gesindel an?«...

Ne. V tem trenutku, ko ves slovenski narod z grenko žalostjo misli na to — prosim, ali morda ne misli? — da je pred desetimi leti izgubil Ivana Cankarja — v tem turobnem in slovesnem trenutku bi rad počrtal samo dvoje. Dve majhni proporciji, ki dajeta Cankarjevu človeškemu obrazu pečat herojstva.

Prvič — Cankarjev jezik. Če hočete, tudi slog. O Cankarjevem jeziku in slogu je bilo prelitega že toliko panegiričnega črnila, da bi gnala mlinske kamne tri. Toda: ali se je med vsemi poceni publicami o muzikalnosti, mehkobi, kaj vem o čem, že kedaj kdo spomnil in si zadal vprašanje, kako globok in širok, kako organiziran v svoji duševnosti in kako prvobitno pravičen v svojem čuvstvu mora biti človek, iz katerega zazveni sredi vseobčega zlozvočja najnotranji ritem njegovega jezika? Nikoli v zgodovini narodov, jezikov in literatur se še ni zgodil čudež, ne da bi bilo objektivno spoznanje poznejših generacij ugotovilo tudi človeško veličino.

Slovenščina pred Cankarjem je bila vzlic Levstikovim, Stritarjevim in še čigavim zaslugam v papir degenerirana troglodivščina. Že njegovi prvi feljtoni se iskre v tej brezupni puščavi kakor demanti izmed grušča in smeti. In kasneje? Naj ga je kritika slavila ali zanikavala in blatila — od knjige do knjige lahko zasleduješ, kako se vzporedno s Cankarjevim delom dviga obči umetniški nivo našega jezika. Toli brezmiselno proslavljana »muzika« Cankarjeve slovenščine je Slovencem šele odprla ušesa za njihovo besedo. Čeprav to ni bil jezik brezbrižne epike in čeprav ni struga njegovih melodij nikoder zelo široka, je vendar tu prvi primer, da doseza naš jezik kot umetniško izrazilo v svojih tvorbah skladno, izravnovešeno popolnost forme.

Učinki te oblikovne revolucije so se kdaj že rodili iz umetnosti v vsakdanje življenje V sleherni vrstici kakršnekoli slovenske pisave je danes vsaj trohica žive Cankarjeve krvi.

Lastili in prilastili so si ga na vse načine. Slavijo ga, da ne vedo več kod ne kam Toda jezika, ki jim ga je dal, jih je malo skrb — s pogojem, da ne zaide vanj nobena besedica, ki ni nesporno kranjska ali pa vsaj germanizem. Shakespearsko bogastvo slovenščine leži tudi v desetem letu po poslednji črti Cankarjevega peresa še pokopano v Pleteršniku — kakor Cankar pokopan pri Sv. Križu.

Kdo ve, morda je bilo vse to sploh nepotrebno? Pravemu Slovencu je napredek obsojanja vredna štokavska tujka; dvajset let življenja je bilo dovolj — in zdaj na plan, da se zapapirimo po slavnem zgledu očetov!

•

Drugič: vsi veliki tvorci jezikov so bili obenem veliki borci in so »zaradi resnice preganjanje trpeli«: kakor Luther, Dante in drugi, tako — Ivan Cankar.

Pustimo borbe, v katerih je marširal kot socialist ali — disous le mot — kot Samoslovenec v strnjeni fronti, in poglejmo ga tam kjer se bije iz svojega nagiba, v boju, ki ga je sam napovedal in skoro da tudi dobojeval: v njegovem okrutnem, neusmiljenem boju proti frazi. Do Cankarja je ohola, z dostojanstvom in svečanostjo okičena laž potemkinskega »rodoljubja« neomejeno mussolinila v našem javnem življenju; vse svobodno mišljenje, vsaka poštena beseda in vsako sveže delo se je dušilo pod njeno teroristično kontrolo Bohémien Cankar je naskočil malika sam, brez strahu in brez pardona, in ga je podrl To čutimo šele dandanašnji Če je v našem političnem in kulturnem življenju vendar že nekaj svežega duha, nekaj odkritosti, brezkompromisnosti in svobode, je tudi to zasluga Cankarjeve borbe.

•

Le style, c'est l'homme. Bog mi pomagaj: v tem, kako nam je dal Ivan Cankar spodoben jezik in — vsaj do neke meje — spodoben obraz, vidim jaz stil velikega človeka. Drugi pa sodite, kakor vam drago.

•

Podrl je malika toda razbiti ga ni utegnil V teku teh desetih let je fraza vstala od mrtvih, izpremenila ime in se iznova razlezla po vsem našem življenju; okužila je vse »izme« in se zakopala na vseh straneh vseh barikad.

Toda Ivana Cankarja ni več. In ti, prelepa dolina šentflorjanska, kakršna postajaš v naših sivih dneh, ga tudi ne boš več rodila...

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Iz življenja in sveta

Naraščanje cerkvenega odpadništva v prelatovi deželi

Prošli mesec je izgubila rimsko-katoliška cerkev samo na Dunaju 1298 vernikov. — Misijoni in pridige ne zaležejo nič, kjer ni dejanskih zgledov

Že nekajkrat smo zabeležili, kako sistematično se krčijo na Dunaju, ki je za stare monarhije veljal kot eminentno klerikalna postojanka, vrste rimskih katoličanov. Vsak mesec izstopi iz rimsko-katoliške cerkve nad 1000 duš, moških, žensk in otrok. Ta pesem se ponavlja z naraščajočo silo in zajeziti je ne morejo nobena sredstva. Ker je odpadanje od papeževe cerkve postalo zadnje čase preočitno, je skušal dunajski kler poseči po sredstvu, ki naj bi kolikor mogoče zajezilo krčenje rimskih vrst; vršili so se misijoni brez konca in kraja, efekt misijonov je zopet porazen; in pravkar javlja statistika za minoli mesec, da je od 1. decembra na Dunaju zopet 1298 kristjanov manj...

Med tem številom zrelih moških in žensk je tudi 90 otrok, ki so sledili staršem. Nekaj odpadnikov je pomnožilo vrste starih katolikov (85), nekaj se jih je pridružilo evangeljski cerkvi (97), nekaj pa drugim veroizpovedovanjem (34); velikansko število odpadnikov (1082) pa je izjavilo, da noče v nobeno vero več. Ostali so brez konfesije.

Dunajsko časopisje povdarja, da je že danes število brezkonfesijonalnih otrok silno naraslo. Ta deca ne obiskuje nikakega verskega pouka. Vzgajajo jih starši po svojem prepričanju in vesti. S tem, da so se vrste rimskih katoličanov na Dunaju tako razredčile, je dobil dunajski kler novo zaušnico. Zopet se enkrat kaže stara, preizkušena resnica: da dežela, ki ji načeluje klerikalen mož še ne mora biti njemu enaka v prepričanju. Ponavadi je nasprotno, kakor se kaže baš na Dunaju, kjer vidimo, da se kljub klerikalnemu režimu ljudske plasti obračajo v nasprotno smer.

Prelat Seipel pa vlada dalje...

Štirinajsti december — Amundsenov praznik

Norveška vlada je določila dan 14. decembra za Amundsenov praznik. Na ta dan je namreč veliki raziskovalec odkril južni tečaj. Odkritje je popisal v posebni knjigi. Kmalu za Amundsenom je dosegel južni tečaj tudi angleški kapetan Scott, ampak usoda mu ni bila niti toliko milostna, da bi mu dovolila priti nazaj med ljudi.

Tako ostane enkrat za vselej Amundsenovo življenje zapisano z zlatimi črkami v zgodovini južnega tečaja. Dosegel ga je prvi, dasi je bil slabše opremljen kakor njegov angleški rival. Imel pa je tudi srečo, da je raziskoval vztrajnejše in brez zamude časa, kar je strašno oviralo Scotta in je tudi v glavnem povzročilo njegovo smrt.

Dne 14. decembra bodo ob 12. uri zazvonili vsi zvonovi na Norveškem. Zvonili bodo dve minuti — Amundsenu v spomin in slavo. Obrati bodo ti dve minuti počivali, delavci bodo odložili orodje, roke peresa. In med 12. in 14 uro popoldne bodo Norvežani izvesili zastave na pol droga v znak žalovanja radi Amundsenove smrti.

»Glave« zasedanja Sveta Društva narodov v Luganu

Od zgoraj navzdol: Stresemann, Briand, Chamberlain.

Smučarjem za Božič

drese iz Ia norveškega blaga. Nepremočljivo! Kompletni dresi od Din 600·— dalje

Drago Schwab, Ljubljana.

Revolucija v Afganistanu

Še ni minulo pol leta, ko je hodil po Evropi Aman Ullah, afganistanski kralj. Ogledoval si je države in prestolnice, obiskoval evropske poglavarje in se seznanjal z napravami na kontinentu. Bil je tudi zelo darežljiv; kjer so ga lepo sprejeli, kar se je zgodilo skoro povsod, je vedno bogato obdaroval spremstvo z dozami in šatuljami. Ponekod je celo toliko nakupil, da ni mogel plačati sproti in računi so romali za njim v domovino.

Doma je hotel Aman Ullah preurediti državo po evropskem vzorcu. Hotel ji je dati zapadno civilizacijo, a kaj bi Afganistanci z evropskimi navadami in običaji! Ni jim bilo ne do kavaren in restavracij, ne do železnic in cest, a tudi ne do golih obrazov afganistanskih žen in deklet Našli so se agitatorji, ki so začeli rovariti med ljudstvom zlasti v gorskih krajih, in evo, buknila je revolucija! Glavno mesto Kabul je že nekaj časa odrezano od Perzije in Indije. Nima živil, nima obleke in našel se je celo falot, ki je razpisal na Aman Ullahovo glavo 50 tisoč angleških funtov. Ker je Afganistan svojčas spadal v interesno sfero Anglije pravijo, da ni težko ugeniti, kdo je podpihnil vstaše Nu, mogoče se je Aman Ullah v Evropi navzel tudi navade, kako se krote uporniki. Tedaj bo joj afganistanskim revolucijonarjem!

Člani regentskega sosveta na Angleškem,

ki zastopa bolnega kralja Jurija V., od zgoraj navzdol: kraljica Mary, Walleški princ prestolonaslednik, vojvoda Yorški, nadškoi Canterburyški, lord kancelar Hallsham in ministrski predsednik Baldwin.

Krvavice

Sedaj je doba krvavih klobas. Po naših gostilnah jih servirajo dobro narejene, fino pečene in ljudje jih radi naročajo in jedo z dobrim tekom. V Berlinu imajo mesarji svoj list «Allgemeine Fleischer Zeitung», ki opisuje v dolgem članku krvavico kot izborno prehranjevalno sredstvo. Črna juha Špartancev je bila juha iz krvi in mladina se je čvrstila z dobrinami, ki jih vsebuje kri. Berlinski profesorji pravijo o krvavih klobasah, da imajo po odvzeti vodi okoli 24 odst beljakovine in 22 odst. maščobe. Profesor Juckenack je ugotovil v surovi klobasi 13.6 odst. beljakovine in 41.6 odst. maščobe ter kalorijske vrednosti 450. Drugi zdravnik navaja 14 odst. beljakovine in 32 odst. maščobe, kalorij pa 355. Krvavica spada torej med najizdatnejša prehranjevalna sredstva. Švicarski fiziolog Bunge naglaša, da vsebuje svinjska kri od vseh prehranjevalnih sredstev največ železa, namreč 226 miligramov v 100 gramih. Lecitina je v svinjski krvi 23 odst. V svinjski krvi so mineralne snovi, ki učinkujejo dobro, sploh je krvavica z vseh strani priporočljiva posebno še slabokrvnim. Jedo naj jo mladi in tudi stari; kajti svinjska kri ustavlja tudi arteriosklerozo. Tudi Slovenci obrajtamo krvavo klobaso in naša narodna pesem poje: Bog živi gospodarja, izvrstnega klobasarja, Bog živi gospodinjo, ki je nam zredila tako svinjo, klobase, klobase, klobase jemo mi...

600 tožb proti „Gazette du Franc“

Pariška afera z denarjem malih vlagateljev se razrašča v škandal, kakršnega Francija še ni doživela po vojni. Iz vrst socijalističnih poslancev je izšla trditev, da sedi soudeleženec podjetja madame Hanau in L. Blocha celo med

Glavna akterja v polomu »Gazette du Franc«

Marta Hanau in Lazare Bloch.

sedanjimi ministri. Poslanec Chastanet je s prstom pokazal na ministra za pojedelstvo, Hennessyja, češ, da je udeležen pri zadevi v svojstvu delničarja radikalnega «Quotidiena», ki je bil v zvezi s koncernom «Gazette du Franc».

Oškodovani vlagatelji so vložili proti sleparjem nad 600 tožb. Javno mnenje je zelo razburjeno, ker si še zdaj niso ljudje na čistem, kdo je kriv in kdo nedolžen. Mnogi, ki jih dolže soudeležbe v tej aferi, izjavljajo, da so žrtve mistifikacije madame Hanau, ki je že pod ključem, a trdi mirno in odločno, da so bila vsa njena dejanja zakonita. Državno pravdništvo pa je seveda drugačnega naziranja in bo posadilo krivce pred sodnike.

Poplačano zakonolomstvo

V Milanu šušljajo ljudje o zelo pikantnem družabnem škandalu. Nedavno sta stopila v zakon mlad moški in ženska. Na dan poroke je nevesta razodela ženinu, da ni več to, kar bi morala biti, in da ima preteklost v ljubezni. Ženin je bil zelo razburjen, a spričo dejstva, da vsi čakajo na svatbo, je opustil očitke in je odpustil nevesti prestopek, ki ga je storila. Po poroki sta mladoporočenca šla na svatbeno potovanje.

Bila sta skoraj srečna in preteklost bi bila med njima morda za vedno popila svojo senco, da se ni mlada žena takoj po povratku s potovanja vrgla nazaj v naročje tistega, ki ji je ukradel čast. Mož pa je prežal na svojo ženo in jo zalotil in flagranti z ljubimcem. Hotel se je ločiti, toda sorodniki mlade dame so ga z vsemi sredstvi pregovarjali in pregovorili, da se je podal in obljubil molčati proti denarni odškodnini 50 tisoč lir. Prihodnjič bo lahko zahteval dvojno vsoto...

Vatikan in fašizem

Oficijelni organ Vatikana «Osservatore Romano» je priobčil te dni na uvodnem mestu ostro kritiko fašističnih vzgojih metod, zlasti pa kar se tiče javne telovadbe žensk.

«Poganski Rim,» piše list, «je imel toliko spoštovanja pred nravnostjo, da ni dopuščal telovadnih nastopov deklet pred javnostjo. Fašizem je napravil to, pred čemer se je ustavil celo poganski Rim. V nemoralnem in poganskem Rimu je ostajala ženska pri domačem ognjišču, dočim poganja fašizem celo dekleta v cirkus.»

Vatikansko glasilo ugotavlja, da to postopanje ni v skladu s trditvijo vladnega predsednika, da je Italija katoliška država. Papež si pridržuje pravico čuvati nad vzgojo katoliških otrok. To je njegova božja pravica, od katere ne bo nikoli odstopil.

O katoliških javnih telovadnih društvih, ki delajo z dekleti isto, kar dela fašizem, ni «Osservatore Romano» menda še nikoli nič napisal. Mimogrede omenjeno: Fašistična cenzura je laškemu časopisju prepovedala poročati o tem članku vatikanskega glasila.

Sinclair Gluck:

Zlati panter

71

»Znal je očarati svoje poslušalce. Govoril je z njimi o nezadovoljivosti današnjega življenja in jim pri tem razvijal svoje nazore o svobodni in srečni bodočnosti, ki bi se lahko pričela, če bi se našlo le nekaj odličnih ljudi. Tako si je zbral trumo privržencev, največ žensk, ki so mu hotele pomagati pri uresničenju te novodobne utopije v Združenih državah.

Morda je le od začetka mislil na uresničenje tega zasnutka — s seboj kot »cesarjem« na čelu. Toda navadil je ljudi, da so mu zobali iz roke — tako na primer gospa Fawcetteova — in ti so nabirali spet nove žrtve, med katerimi je bilo mnogo res mogočih in vplivnih osebnosti. Če so bili to možje v važnih političnih položajih, jim je izvabljal skrivnosti in jih spravljal v popolno odvisnost od sebe.«

»Ali, gospod šef, ga je prekinil Moore, «menda vendar ne mislite, da bi se jim bilo posrečilo ustanoviti tako gospodstvo?«

Šef je zmajal z glavo. »Ne vem, Moore,« je odvrnil, »ali se je komu sanjalo, da se bo Napoleonu posrečilo izvršiti to, kar je napravil. Ogromno bogastvo pomeni nepremagljivo moč, za to je dovolj primerov po vseh državah. Ni dvoma, da je bil ta »cesar« nekoliko morda celo zelo prismojen. Toda kdo more reči, kje je konec genijalnosti in kje se pričenja blaznost? In kar je glavno: »cesar« je imel veliko idejo in je veroval vanjo in vase.

Po poizvedbah nekaterih njegovih zvestih, ki smo jih dobili žive v roke, se je hotel polastiti neomejenega gospodstva v tej deželi, da bi nato postal vladar sveta. To je bil nedolžni načrt, ki ga je hotel izvršiti.«

Vsi smo se zasmejali. Ko pa sem pogledal šefa, sem opazil, da je njegov smeh zelo prisiljen. Očividno se mu Italijanovo prismojeno častihlepje ni videlo tako brezpomembno kakor nam. «Vsekako je bil najopasnejši zločinec, ki sem imel kdaj opravka z njim!« je čez trenutek zamišljeno pripomnil.

»Povejte, gospod šef,« sem vprašal, »kako je mogel voditi tak obrat, ne da bi okolica kaj opazila? To je tisto, česar si nikoli nisem mogel pojasniti. Pomislite vendar, da je potreboval ogromno živil in vzdrževal mnogoštevilno osobje.«

»Nekaj časa mi je bilo to samemu nerazumljivo. A tudi to si je modro uredil. Vse, česar je potreboval, so mu dovažali z ladjami iz Newyorka ,ki so jih ponoči izkrcavali na obali ob njegovem imenju. Sami ste bili priča take dobave. Po tej poti je dobil tudi oglje in velik dinamo, ki mu je proizvajal električni tok.«

»A kako so mu vse to spravljali z obale v hišo?«

»Po drugem podzemeljskem hodniku, ki se pričenja tam, kjer ste nedavno tega videli ljudi, kako so izginjali v brežino. Tisto noč, ko smo izvršili racijo, smo zadelali ta vhod. Kraj je bil spretno skrit med grmovjem in skalovjem. Toda vse imenje še ni preiskano, mogoče je, da se najde še nekaj skritih dohodov. Ker je nastopal kot fašistovski poverlj, je imel zlerom na razpolago toliko italijanskih delavcev, kolikor jih je le hotel najetj. S te strani se mu ni bilo bati izdajstva, zakaj Lah Lahu ne izkljuje oči. Italijani so kaj pripravni zarotniki in prav tako tudi Kitajci, ki jih je imel v svoji službi. Bili so uverjeni, da je ta hiša glavni stan bodoče fašistovske vlade v Združenih državah«.

»Čudno je, da ni imela hiša nikakih oken.«

»Tudi to je bila zvijača,« je pojasnil šef. »Zadelal je okna z notranje strani, da niso propuščala svetlobe. Tako je bilo hišo z vnanje strani dokaj težko opaziti in marsikdo si je najbrže mislil, da je zapuščena, kar je bilo tudi njegov namen.«

»Kaj se je zgodilo z onim drugim avtomobilom, v katerem se je peljal Peters pred nami.«

Šef in Moore sta se namuznila.

»Nu,« je rekel šef, »tu se je pripetil majhen nesporazum. Komaj so prevozili nekaj milj, jih je že prehitel redar na motornem kolesu. Rekel jim je, da sem ga jaz poslal za njim in da naj se neutegoma pelje v Coney Island, češ da smo preložili kraj sestanka. Verjeli so mu in se peljali z njim. Tam so čakali dokaj dolgo in se naposled vrnili, ko nas ni bilo. Tistega redarja nikem nikoli našel.«

»Nikoli nisem zvedel, kaj se je zgodilo z lopovi, ki so streljali na naš avtomobil,« je rekel Moore.

»Oh, njim smo posvetili. Po svojem ponesrečenem napadu so se vrnili in dobili povelje, naj nas blizu hiše počakajo v zasedi. Tam pa so jih napadli naši ljudje, o katerih niso niti slutili, da so že na licu mesta, in so jih vrgli nazaj prot hiši. Mi smo potem iz dvorane sodelovali pri njihovem uničenju.«

»Kaj se je zgodilo z Viningom?« sem vprašal. »Alj bo kmalu obravnava proti njemu?«

Šef me je pogledal in počasi zmajal z glavo.

»On se je sam obsodil,« je dejal z resnobnim glasom. »Ko je zvedel, da je tolpa polovljena in Cesar mrtev, se je obesil na rešetko svoje celice. Vedelj smo o njem dovolj, da bi bil lahko desetkrat usmrčen na električnem stolu. Vsekako si je zbral lažjo smrt.

Išče se polni jaremnik

(Vollgatter) 450 mm velikoost, rabljen in v dobrem stanju, kupim. Ponudbe se pošljejo na upravo »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Jaremnik«. 13634

TISKARNA

v Zagrebu, dobro uvedena, s stalnim krogom odjemalcev, na dobrem mestu, je vsled preselitve v inozemstvo povoljno za prodaj. Resne ponudbe pod »Tiskarna« sprejema Jugoslovensko Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjski trg št. 20. 15429

Akcijska družba sprejme dobro uvedene strokovno naobražene

zastopnike in potnike

za prodajo trikotaže, manufakturne in pletene robe ter drobnarije. — Reflektanti naj javijo v katerem jugoslov. rajonu želijo delati. Za večja mesta sprejmemo krajevne zastopnike. — Ponudbe z navedbo dosedanje zaposlenosti in zahtevki kakor znanjem jezikov na Radio Reklam Jugoslavia, Subotica Telefon B 34-1-38. 15434-

Gledališke odre

opozarjamo na ljudsko igro

Rokovnači

spisal Fr. Govekar III. izdaja. Broširana knjiga velja Din 20.—. Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani 334

Jesenov les

Kupim: I a jesenove in orehove hlode, plohe ali deske. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko Jesenovina. 15348a

FR. HAVLIČEK, sin

elektrotehnik

se priporoča za strokovnjaško napeljavo in popravilo bližnih telefonov, zvonil, signalnih naprav in elektrotehn. aparatov. Delavnica Sv. Petra cesta 5, dvorišče, hotel »Soča«. 15347

Za pranje lica

Vam največ koristi blago liljino milo s slike opatice. Dobi se povsod. Glavno skladišče: Parfumerija URAN Ljubljana, Mestni trg 11.

Čaj „Dva Lengera"

v originalnih omotih sloveče ruske firme GUBKIN-KUZNECOV, Osnov 1843 v Moskvi. Potrjeno z uradno analizo le brez primesi barve. Dobiva se v vsaki večji kolonialni trgovini. Generalno zastopstvo: »Slovenska Uzalamnost« Beograd, Frankopanova 24 — P a b 136. Cenik pošiljamo na zahtevo te trgovcem. Centrala: 13675a The Asiatic Trading Corpor. London

Stroj

za šivanje vreč, dobro ohranjen

kupim.

Sem odjemalec za vsak kvantum močnatih, otrobnatih oziroma v to stroko spadajočih vreč.

IVAN KURALT, valjčni mlin, Domžale. 1543

DAME!

Priporočam damski salon. Specijalno striženje. Trpežna ondulacija. Masaža itd.

Polanc L., frizer za dame in gospode, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stalna umetniška razstava slik

velika izbira enakovrstnih okvirjev lepa novodobna izdela tu Miklavža in Boža — A. Kos Ljubljana, Mestni trg 25 42357

Čitajte vedno naše oglase!

F. SZANTNER, tovarnar in NENNY roj. ZIMMERMANN-NEISSENAU

naznanjata, da sta se dne 8. decembra 1928. poročila.

Pirna a. E. Althabendorf 15433

V Kranju na glavnem trgu nasproti župne cerkve na najprometnejšem kraju se odda v najem

trgovski lokal in obrtni prostori

Lokal ima moderni portal, 2 veliki izložbi in ročno skladišče. Obrtni prostori merijo 8×10 m, 5×7 m, 5×7 m, 3×5 m. Le pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra pod »Kranj 109«. 15436

CE ŽE MORATE KUPOVATI NA OBROKE, VARUJTE PRI TEM VSAJ SVOJE INTERESE IN ZAHTEVAJTE PROSPEKTE O POPOLNOMA NOVEM NAČINU

NABAVNIH KREDITOV

NA MESEČNO ODPLAČEVANJE, KI GA JE UVEDLA

KREDITNA ZADRUGA DETAJLNIH TRGOVCEV

V LJUBLJANI, SELENBURGOVA ULICA 7/I.

Na PODLAGI TEH KREDITOV LAHKO KUPITE SKORAJ V VSEH VEČJIH LJUBLJANSKIH TRGOVINAH PRVOVRSTNO BLAGO BREZ VSAKEGA POVIŠKA CEN

ZAHTEVAJTE TAKOJ PROSPEKTE IN POJASNILA!

Vse vrste koledarjev

od najpriprostejše do najfinejše izdelave za vse stroke v slovenskem in srbohrvatskem jeziku (v latinici in cirilici) in tudi nemšk se dobijo pri

NOVI ZALOŽBI r. z. z o. z., Ljubljana

Zahtevajte ponudbe! 15.404-a

VELIKO KOLIČINO

trikotaže in pletenega blaga

15427

iz čiste volne, prvovrstne, modernih vzorcev po ceni oddamo proti takojšnjemu plačilu.

KARL ANTLS Nachf. S GOLDSTEIN, WIEN XVI., Liebhartgasse 9.

Telefon B 34—1—38

Najprimernejše darilo za BOŽIČ in NOVO LETO

Izvanredna prilika se Vam nudi, da kupite kot darilo garantirano

14 karatno zlato nalivno pero

izvrstne kakovosti, katero Vam pošljem franko ako pošljete Din 50.—. Navesti je treba le, ako želite pero z ostro mani ostro, malo topo ali močno topo končnico. Izrabite to izvanredno priliko ker vem da boste isto vsakomur priporočali. Pero je v ceni brez konkurence in imam edini samoprodajo za celo Slovenijo. — Zahtevajte isto tudi v domačih trgovinah! 15327a

Eksport in veletrgovina: VILKO WEIXL, MARIBOR.

NAŠE CENE SO GOVORILE IN OBCINSTVO JIH JE RAZUMELO!

Blago, ponudeno z našo prejšnjo anonco z reklamno ceno, smo prodali v teku nekaj dni

Za Božični nakup pripravljamo novo iznenaden e!

Nudimo za MOŠKO OBLEKO 3 m volnenega blaga 140 cm široko

Din 168.—, Din 210.—, Din 240.—, Din 270.—

Te cene se razumejo pri nakupu na obročno odplačevanje pri nakupu proti takojšnjemu plačilu od gorenjih cen še poseben popust. Na zahtevo Vam pošljemo potnika na dom, na deželo pa vzorce!

Oblačilnica „ILIRIJA", Mestni trg 17-I.

Telefon 2825. LJUBLJANA Telefon 2825.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljeni sinček, bratec, polbratec in striček

Milanček Michler

dijak II. b razreda III. drž. real. gimnazije,

dne 9. decembra t. l. po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v torek, dne 11. decembra 1928 ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice.

LJUBLJANA dne 10. decembra 1928. 15432a

Žalujoča rodbina: MICHLERJEVA.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Ivana Šušteršiča

za poklonjeno cvetje in vence ter za nadvse mnogobrojno častčeče spremstvo na njegovi zadnji poti, se vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebej nas veže dolžnost zahvaliti se zastopnikom raznih društev in korporacij, načelstvu in članom Zadruge izvoščkov za ljubeznjivo pozornost in za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu ter pevskemu zboru Krakovo-Trnovo za prelepi, tolažbe polni žalostinki.

V Ljubljani, dne 11. novembra 1928.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja in sožalja našega globoko ljubljenega očeta, starega očeta, brata in svaka, gospoda

Henrika Wallanda

gostilničarja, mesarja, posestnika, častnega načelnika požarne brambe itd.,

se najprisrčneje zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti k večnemu počitku. Posebno se pa zahvaljujemo vsem darovalcem za prekrasne vence in cvetlice.

Pred vsem smo pa dolžni, da se zahvalimo preč. duhovščini, požrtvovalnemu gosp. zdravniku dr. Lautneriu, P. gospodičnam Šuen, Pauscher in Wigner Dalle se zahvaljujemo za mnogobrojno in častno udeležbo gasilnim društvom iz Loč, Žič, Poličan in Honlic ter gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke.

Vsem še enkrat najprisrčnejša zahvala!

V LOČAH, dne 8. decembra 1928. 15428a

Globoko žalujoči otroci:

Walland in vsi ostali sorodniki.

TOVARNA PERILA

Genica Vojska, Ljubljana, Gosposka ulica 16.

Izdeluje najfinejše moško in damsko perilo, pijame in bluze. Delavsko perilo vedno v zalogi. Najnovejši izum modernika (steznik) za dame. 1372

Sprejema se gumnice in entlanje na stroj v najkrajšem času.

Zahtevajte od svojega trgovca da prodaja originalno

Jugobanat-patent-moko

pri kateri bo sicer nekoliko manje zaslužil pač pa boste vi bolj zadovoljni s svojim kruhom in pecivom.

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je pošiljati na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je vpošiljati obenem s naročilom, sicer se oglasi ne vrabijo. Čekovni račun pošt. hranilnice Ljubljana, št. 10842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občestva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Izvzete, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din —·— Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove kličite telef. štev. 3492, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef štev. 3203.

Službo dobi

Peka
dobro izurjenega pomočnika sprejmem za večjo parno pekarno. Samo oni, ki so delali že več let v velikih pekarnah, se naj oglasijo pismeno ali osebno na naslov: K. Robaus, Maribor, Koroška cesta. 43790

Natakarico
tudi začetnico sprejmem v gostilno na deželi. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Natakarica». 43802

Gospodično
vajeno knjigovodstva, sprejmem na deželo. V prostem času bi pomagala v trgovini mešanega blaga. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43817

Gospodično
vajeno vseh gostilniških poslov, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43820

Pletilje
dobijo delo nogavic na dom. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Nogavice». 43778

Brivskega pomočnika
takoj sprejme Mekinc, brivec, Bled II. 43807

Služkinjo
za vsa hišna dela, pridno in pošteno takoj sprejmem. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 43792

Rudarskega jamomerca
če mogoče neoženjenega — sprejmemo. Ponudbe z objavo predizobrazbe, prakse priporočil, zahtevano plačo in dnevom nastopa je poslati pod «Mjernik K 1045» na Interreklam, Zagreb — Marovska 28. 43791

Občinski redar
oz. inkasant ne nad 40 let star z znanjem nemščine dobi službo. Plača 1300 Din. Nastop januarja Županstvo Bled. 43673

Čevljar. pomočnika
sprejmem takoj v stalno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Ambrož Zagradec pri Stični, Dolenjsko. 43645

2 strojna ključavničarja
izvežbana in z nekoliko let prakse, sprejmemo — Prednost imajo taki, ki so že nekaj let delali v rudniških delavnicah. Reflektanti naj se javijo do 15. decembra 1928. Plača po sposobnosti. Rudnici Uglja u Aleksincu, B. D. 43250

Tvornica vagonov
v Smed. Palanki sprejme ključavničarje, mizarje in 2 strugarja 42926

Blagajničarko
energično, starejšo, sprejmemo. One z kavcijo in ki so služile v elektrotehnični stroki, imajo prednost. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Blagajna». 43840

Krepkega vajenca
ki je z dobrim uspehom dovršil osemrazredno osnovno ali vsaj dva razreda meščanske šole, sprejme takoj trgovina mešanega blaga And. Elsbacher, Laško. 43875

Kuharico
zdravo in čisto, ki opravlja tudi druga gospodinjska dela, sprejme takoj boljša trgovska rodbina 2 oseb in triletne deklice. Plača, hrana in dobro ravnanje. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Redoljubna». 43839

Služkinjo
zdravo, pametno, z dobrimi spričevali, sprejmem za vsa hišna dela v slovensko restavracijo v našem Primorju. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Pridna in poštena». 43812

Kontoristinjo
dobro izvežbano sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43857

Učenko
za likanje in več učenk za perilo sprejme tovarna perila Genica Vojska, Ljubljana, Gosposka ulica 16. 43858

Učenko
sprejmem za strojna in ročna dela. Vprašati v trgovini v Florijanski ulici 6. 43860

Motor. strojnika
ki je bil zaposlen več let na parni žagi, sprejmemo. Ponudniki s spričevali o večletni službi naj se javijo. Službo lahko nastopijo takoj. Trgovačko industrijsko poduzetje Brata Stijović, Podgorica, Crna gora. 43794

Korespondentinjo
sprejme večje tekstilno industrijsko podjetje za slovenski, hrvatski in nemški jezik, z znanjem slovenske in nemške stenografije, z večletno prakso, za takojšen nastop. — Ponudbe je oddati osebno v podjetju. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43881

Postrežnico
sprejmem. — Vprašati v Beethovnovi ulici 16, vrata št. 6 — med 10. in 11. uro 43887

Službo sluge
ali kaj sličnega želi izučen knjigovez. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43877-a

Kuharico
prvovrstno, sprejme visok državni uradnik v Travniku v Bosni. — Biti mora zdrava in v posesti dobrih spričeval. Nje delo bo samo kuha. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Gosposka kuharica». 43876

Trgovski potniki

Valjčni mlin
v Sloveniji, sprejme provizijskega potnika. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43819

Sopotnika
sprejme podjetje, ki potuje stalno in nepretrgoma z avtomobilom po Sloveniji. Ponudbe pod: »Bonbon« na podružnico Jutra v Mariboru. 43639

Vinski potnik
dobi takoj mesto, s prostim 3—4sobnim stanovanjem s pritiklinami in proti fiksni plači, pri renomirani veletrgovini vina in špirituoz v Ljubljani. V poštev pridejo le boljše moči, sposobne in izvežbane v tej stroki. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Vino in špirituoze» 43536

Potnika
agilnega, ki je dobro poznan in vpeljan po Sloveniji pri speceristih in delikatesnih trgovcih, sprejmem takoj za stalno. Prednost imajo tisti, ki položijo kavcijo, oziroma garancijo. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Potnik» 43847

Zaslužek

Zastopnike
za prodajo čistilnic in izplakovalnic, tipiziranih, pripravljenih za transport, iz železobetona, sloveče in priznane vrste, sprejmemo takoj. Želimo intenzivnih, pridnih in delavnih moč. Ker ne damo fikne plače in potnih doklad, nudimo visoko provizijo. Stavbno naobraženi, ki imajo vezi s stavbnimi podjetji, imajo prednost. Ponudbe z referencami pod M. R 8772 — Rudolf Mosse, München. 43793

Dame!
3000.— Din lahko dobite. Vpošljite samo vaš natančen naslov in Din 3.— v znamkah za odgovor. Drogerija M. Vrabič, Maribor. 43653

Šivilja
želi delo na dom. Pismeno na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Delo». 43855

Lep zaslužek
posebno za dame nudim, za nabiranje inseratov v Ljubljani, Celju, Mariboru in drugih krajih. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Takoj 9». 43854

Takojšen zaslužek
za brezposelne, vpokojence, invalide in druge delaželjne ljudi. Fiksna plača in provizija do 6000 Din mesečno. Nikak riziko in nikakih obveznosti. Zumbulović, Ljubljana, Miklošičeva cesta 14. 43901

Pletilje
dobijo delo na dom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43882

Pouk

Šoferska šola
oblastveno koncesijonirana Camernik, Ljubljana, Dunajska 36 Telefon 2236 — Permanentni tečaji za vse. 254

Službe išče

Srednješolec
z večletno trg prakso, vešč slov., nemškega in italijanskega jezika, želi primerne službe kjerkoli. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Merkur». 43789

Vzgojiteljica
(otroška vrtnarica) s perfektnim znanjem nemščine in izvrstnimi spričevali — želi službo s 1. januarjem. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Vrtnarica». 43805

Gospa
trg. naobraženo, samostojna knjigovodinja in korespondentka, želi popoldanskega, event. celodnevnega zaposlenja takoj ali s 1. januarjem. Cenjene vprašanja pod šifro «Zanesljiva» na oglasni oddelek «Jutra» 43811

Službe želim
pri boljši družini. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Boljša družina». 43813

Brivski vajenec
želi službo za takoj s hrano in stanovanjem v hiši. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43822

Korespondent
v šestih jezikih, samostojen in perfekten knjigovodja, dober organizator, želi primerne zapostavitve. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Samostojen 25». 43768

Kot prodajalka
ali blagajničarka v Ljubljani želi službo starejša moč. Ponudbe pod «Dobra moč 33» na oglasni oddelek «Jutra». 43834

Krojaški pomočnik
s prav dobro pomočniško preizkušnjo, želi nameščenja proti vsaki plači — v Ljubljani, event. drugem večjem mestu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43835

2000 Din dobi tisti
kdor preskrbi inteligentnemu 25 let staremu mladeniču službe nadzornika, k železnici ali slično, event. kake drugo primerno nameščenje. — Vložim lahko 10.000 Din kavcije. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Stalna služba 444». 43814

Mladenič
zmožen vsekega dela, tudi pri konjih, želi službe. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43846

Kmetski fant
brez zavetja, vajen vseh del, želi karšnekoli zaposlitve. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Marljiv št. 25». 43888

Radio

Registrir. blagajno
sistema «National», zelo dobro ohranjeno prodam za 5500 Din. — Na ogled pri tvrdki E. Navinšek, Selenburgova ulica. 43896

Radio aparat
štiricevni, z zvočnikom — znamke Pfilyps, anodno baterijo in akumulatorjem prodam za 2950 Din. Ogleda se pri hišnem gospodarju na Krakovskem nasipu št. 10. med 1. in 2. uro popoldne. 43895

Prodam

Novost! Novost!

Proč s pivniki
Ako uporabljate nalivno pero znamke Everdy, s takoj sušečim črnilom. —

Cena samo 150 Din
in dvoletno jamstvo. Primerno za Miklavža in Božič. Dopisnica zadostuje na zastopnika G. Benedik — Bled. Pošlje po povzetju. 42770

Avto kožuh in mlade pse
foksterierje in stalpinče — čiste pasme proda Hrašovec-Homan, Radovljica. 43799

Božična drevesca
smrekova, lepo blago, od 1—3 m visočine, dobavlja promptno po primerni dnevni ceni Stanko Jutrosi — Trebnje, Dolenjsko. 43695

Posteljnega perja
6 kg ugodno prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43838

Specerij. trgovino
z vsem inventarjem in zalogo, radi prezaposlenosti takoj oddam. Potreben kapital ca 30.000 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 43818

Paviljon
na prometnem prostoru takoj oddam radi odpotovanja. Potrebno 5—6000 Din. Vprašati med 8. in 12. uro v gostilni na Rimski cesti št. 11. 43828

Puška
dvocevka, tvrdke Sauer Sohn, ugodno naprodaj. — Na ogled pri tvrdki Kaiser, Kongresni trg 9. 43831

Oglja
240 metr. stotov proda S. Kogelnik, Šoštanj (Slov.) žel. postaja. 43808

Fotograf
Goerz Dogmar 1 : 4, 5 F = 75, 1-250 sek. 4½×6 prodam za 3000 Din — Ančik, III. real. g. 43661

Okraske za božično drevo in razglednice
na debelo in drobno ceneje kot povsod drugod kupite pri L. Pevalek Ljubljana, Židovska ulica. 1537-a

Conz-ov elektromotor
najpopolnejši nemški proizvod, brez konkurence, za industrijo, obrt, gospodarstvo itd — Zahtevajte ponudbe. Glavno zastopstvo: Inž. Guzelj, Ljubljana VII. Jernejeva 5. Telefon 3252 41720

Apnena jajca
prodaja, kakor dolgo seže zaloga, po Din 1.30 komad, od zaloge v Poljčanah — Exportna družba Matheis, Suppanz in drug. Maribor, Cvetlična ulica 18. Najmanjša množina, ki se razpošilja, je zaboj s 1440 komadi. Razpošilja se blago po povzetju ali pa proti predplačilu računske vrednosti. 275

Koks
suh, po 80 Din 100 kg — vedno v zalogi v mestni plinarni. 261

Perje
kokošje perje in grosje, naravno in s strojem čiščeno dobavlja v vsaki množini E. Vajda, Cakovec, Medjimurje. Telefon 59 in 60 829

Železno peč
štirioglato, prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 43893

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg — Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82 kemična čistilnica perja 189

Pozor!
Volno in bombaž kupite najceneje pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg št. 19 in Židovska ulica 4.

Božična drevesca
smrekova, lepo blago, od 1—3 m visočine dobavljam promptno po primerni dnevni ceni — Stanko Jutrosi, Trebnje, Dolenjsko. 43695

Matador
lep, poceni proda Babšek, Slomškova 3. 43850

Lestenc (luster)
dobro ohranjen, za petrolejsko ali električno razsvetljavo in razno pohištvo takoj prodam. Na ogled med 2. in 3. uro. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43877

Kruhovih drobtin
prodam večjo količino po Din 7 kg. Nad 25 kg po dogovoru — še ceneje. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43861

Smuči
popolnoma nove, nemontirane, 1.80 m dolge, prima jesen, prodam za 200 Din. Kolodvorska ulica 34/I — levo. 43886

Razne steklenice in majhna okna
prodam. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 43890

Motorna

Harley Davidson
1000 ccm. s prikolico, najmoderneje opremljeno, prodam radi bolezni za 23.000 Din. — Ponudbe na poštni predal 217, Ljubljana. 43827

Motocikl
malo rabljen, po ugodni ceni kupim. Ponudbe na naslov: Svetislav Perić — Ljubocejia, Srbija. 43258

Avtomobile
FORD 5sedežni, odprti, dobro ohranjen, nova streha itd. Din 7500.—
PEUGEOT 2sedežni, takse prost, poltovorni, nove gume Din 19.000.—
PEUGEOT 35 HP, v izvrstnem stanju, 12.000 km Din 35.000.—
CITROEN zelo dobro ohranjen 11.000 km, nove gume Din 28.000
FIAT 501 SPORT generalno pregledan, najzadnjega tipa, novo DUCO in kiran, 4sedežni, Din 35.000
PONTIAC model 1928, 6cilindrski 5sedežni, odprti, vožen 3000 km, še s tovarniško garancijo Din 64 tisoč
prodam
Na ogled in preizkušnjo pri V & M Barelič & Co., Dunajska cesta 12, Ljubljana. Telefon 22—92 42980

Vrednot

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah Černe — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 3 88

Pohištvo

Pisalna miza
starinska, amerikanska, naprodaj v Mariboru. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 43788

Otroška postelja
zelo dobro ohranjena, iz železa, z medenimi okraski, divan in umivalnik naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43776

Spalno opravo
novo, hrastovo, prodam — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43603

Pohištvo
fino izdelano in nerabljeno spalnico in kuhinjo prodam radi odhoda v inozemstvo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43532

Oblačila

Dolg kožuh
preobležen, nenošen — za voznika ali šoferja pripraven, prodam za 750 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43762

Moški kožuh
in 2 malo rabljena plašča naprodaj za 900, 800 in 300 Din. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43832

Smuči
in damske smučarske hlače, 1 leto staro, v zelo dobrem stanju prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43745

Damske obleke
plašče in čevlje, odložene, prodam. Na ogled med 3. in 4. uro. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43841

Za moško obleko
prodam za 400 Din športno blago. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 43876

Črn kožuh
v zelo dobrem stanju prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43891

Kupim

Srne, zajce
in drugo divjačino kupuje po najvišjih cenah velemesarija Šlamič, Ljubljana, Gosposvetska cesta. 43837

4 železna okna
za strojnico kupim. Ponudbe z navedbo cene, dimenzije ogrodja in velikosti je poslati na ogl. odd. Jutra pod »takojšnja uporaba«. 43660

Kapital

Mladenič
želi službe, ali gre kot družabnik s 40.000 Din. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Sigurnost 65» 43765

Dam posojilo
20—30.000 Din proti nizkim obrestim in vknjižbi one mu, kateri mi preskrb službo sluge, skladiščnika najraje pa logarja ali lovskega paznika v Sloveniji ali na Hrvatskem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra» 43554

Stalno službo
dobi tisti, ki pristopi kot družabnik z 12.000 Din k podjetju. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43871

Posestva

Hiša z vrtom
v Dravljah št. 3 pri Ljubljani naprodaj. Cena po dogovoru. Pripravna je za veleobrt. 43801

Hišo z vrtom
pripravno za vsako obrt in nekaj zemlje, vse skupaj ali posamezno prodam v bližini Ljubljane. Spodnje Gameljne št. 3. 43810

Prostor
za delavnico, v izmeri od 150—200 m² rabim za mirno obrt, v sredini mesta. Posredovalci izključeni. — Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Industrija». 43836

Dvodružinsko hišo
z vrtom, v Ljubljani, okolici ali v večjem kraju, v ceni do 100.000 Din kupim. Ponudbe na poštni predal št. 8, Slovenske Konjice. 43829

Posestvo
med Vrhniko in Ljubljano, ali pa med Ljubljano in Trzinom, v vrednosti do 40.000 Din kupim. Posestvo mora obstojati iz hiše, pritiklin in 3—4 oralov dobre zemlje. Polovica se plača takoj, druga pa po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Posestvo». 43501

Posestvo
blizu želi postaje. Zelo lepa lega z živim in mrtvim inventarjem naprodaj. Naslov v ogl. odd. J 43650

Srednje posestvo
kupim v okolici Maribora. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43553

Tvornica za testenine
kompletna strojna naprava, 2 preši, 2 gnetilna stroja itd., v rabljenem, vendar povsem dobrem stanju naprodaj po izredno ugodni ceni. Fischetti, Trst, Roesini 20. 43543

Krasno posestvo
dobičkanosno, v najlepšem kraju Savinjske doline — radi smrti naprodaj za Din 275.000. Ponudbe pod šifro «Savinja» na podružnico «Jutra» v Celju. 43902

Dvokolesa

Polsladkega sena
po 125 Din franko vagon ima naprodaj več vagonov Ed. Vale, trgovina z mes. blagom, Laško. 43800

Lokali

Modno in manufakturno trgovino
dobro vpeljano, na najprometnejšem prostoru in letoviščar. kraju ob križišču železnic v Sloveniji oddam takoj radi družinskih razmer. Pismene ponudbe pod šifro «Dobro vpeljana trgovina» na oglasni oddelek «Jutra». 43738

Trgovino
z mešanim blagom, v ljubljanski okolici, staro in dobro vpeljano, z zalogo in inventarjem prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43540

Lokal s stanovanjem
oddam takoj. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 43848

V najem

Boljšo gostilno
dobro idočo, na prometni točki iščem v najem, event. tudi na račun. Pogoji: mesto, periferija, trg pri železnici. Vsebuje naj snažne lokale, stanovanje, ledenico, kegljišče in vrt. Prevzem obvezno najmanj 5 let. Hiša samemu na razpolago. Mesečna najemnina do Din 3000. Oferirajo naj resni ponudniki pod šifro «Dobičkanosno 1884» na oglas. oddelek «Jutra». 43803

Stanovanja

Novo stanovanje
sobe, kuhinje, pritiklin in vrta dobi tisti, ki posodi 30.000 Din. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Ljubljanska okolica». 43763

Stanovanje
ene ali dveh sob, s kuhinjo želi mirna stranka brez otrok, s 1. januarjem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Mirni kotiček». 43835

Stanovanje
2 sob, kuhinje in shrambe, v baraki oddam za 350 Din mesečno. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43806

Stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje, želi mirna in solidna stranka brez otrok do 1. ali 15. januarja. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Stanovanje». 43845

Stanovanje
komfortno, 4 sob, kopalnice in vseh pritiklin oddam takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43490

Stanovanje in skladišče
želim za februar v novi ali stari hiši. Plačam do 1200 Din mesečno. Za skladišče primerna tudi svetla in prostorna klet. — Roje, Šiška, Jernejeva 13. 43259

Stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43885

Stanovanje
3 velikih sob, predsobe, velike kuhinje in pritiklin oddam za februar. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «1200 mesečno». 43889

Dijaška stanovanja

V Mariboru
želim stanovanje za dijaka 1. meščanske šole, z vso oskrbo in pomočjo pri učenju. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43798

1—2 dijaka
nižješolca sprejme učiteljska družina na dobro oskrbo v sončno sobo, pod strogo nadzorstvo. Pomoč pri učenju brezplačna. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» 43744

Dijaka
sprejmem takoj v centru mesta na lepo stanovanje, event. s hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43842

Les

Drva
bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom. 38

Sobe

2 gospodični
sprejmem na stanovanje — event. s hrano. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43405

2 gospoda
želita s 15. decembrom separatno sobo z elektriko. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «2 tehnika». 43826

2 osebi
želita opremljeno sobo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «2 osebi» 43815

Sobo
uporabno za pisarno, želim v pritličju. — Ponudbe na poštni predal 288, Ljubljana. 43723

Opremljeno sobo
veliko, svetlo in suho, zajamčeno čisto, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v centru mesta oddam s 1. jan. le stalnemu boljšemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43579

Veliko prazno sobo
v novi hiši, s separatnim vhodom oddam gdč. ali gospodu. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43821

Sobo
s posebnim vhodom in električno želita 2 dijaka (bratranca). Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «600». 43851

Opremljeno sobo
s strogo separiranim vhodom in električno oddam. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 43844

Opremljeno sobo
lepo, s separiranim vhodom želim v bližini gl. kolodvora. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Solidna 853». 43853

Prazno sobo
oddam v Zeleni jami, Ljubljanska ulica 222. 43701

Opremljeno sobo
želi gospod pri boljši družini. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Št. 3333». 43689

Opremljeno sobico
sončno, takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 43852

Opremljeno sobo
zračno, s razgledom na cesto, oddam na Gosposvetski cesti 13/I. 43856

Sobico
z vhodom iz stopnic želim za pardnevno uporabo v tednu. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 65». 43865

Opremljeno sobo
v centru mesta oddam — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43862

Gospodično
sprejmem kot sostanovalko v zračno sobo h gospodični. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43870

Lepo sobo
prazno, lepo, veliko, zračno, sončno, s posebnim vhodom elektriko, pripravno za dva zakonca brez otrok oddam. Mestni trg št. 13-II. 43681

Sobo
z vhodom iz stopnic oddam za 250 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 43892

Mesečno sobo
oddam za 270 Din. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 43907

Opremljeno sobo
parketirano in z elektriko, blizu Evrope oddam s 15. decembrom gospodu ali dami. Sprejmem tudi sostanovalko. Naslov pove ogl. oddelek «Jutra». 43884

Sončno sobo
oddam s 15 decembrom za Kodeljevem. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 43878

Dopisi

Princ!
Tako malo zaupanja. Vaša skromnost je dvomljiva. 43795

Vdovec — Beli volk
Prepozna. Torek 11. sigurno ob 5. 43796

Znanja želim
z gospodom, v dolgih zimskih večerih. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Zimski večeri 04». 43797

Fides!
Dvignite pismo. — Amic. 43824

Znanja
želi osamljen gospod — z lastnim stanovanjem, s starejšo vdovo ali vpokojenko, v svrho sodne poročitve. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Vpokojenec». 43825

Krim
Danes se vračam. Premagaj dvome! — Še sem vsa T-S-M. 43859

Simpatija 1
Pridite na sestanek v sredo ob 6. uri na isti kraj. Vzrok zamude pojasnim. 43868

Cokan Franc, pečar
Izročiti Vam imam neke važne listine. Naslov dobite v oglasnem oddelku Jutra. 43863

Ločenec
ne po lastni krivdi, želi znanja z gospodično ali vdovo, ne pod 30 let starosti, z nekaj prihrankov, za povečanje obrti — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Srečna 989». 43869

Hišnik
ki ima tudi pokojnino, želi znanja z vdovo ali gospodično od 42—50 let, ki bi mu gospodinjila. Ženitev ni izključena. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Osamljen 874». 43883

Glasba

Pianino ali klavir
ugodno prodam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pianino». 43823

Gospodično
ki igra dobro klavir, sprejmem za damsko kapelo — Začetnica s dobrim sopranom za solo-petje naj se oglasi na naslov: Kapelnik Raškaj, Banjaluka, Bosna. 43608

Klavirji in pianini
najboljših inozemskih tvrdk vedno v zalogi! Zmerne cene, na obroke, popravila uglašavanje! — M. Ropas, Celje. 43268

Pisalni stroji

Pisalni stroj
«Remington», dobro chranjen in popolnoma nov «Opalograph» poceni naprodaj. Pojasnila daje Rudolf Orozsy, Ljubljana — Tavčarjeva ulica 2. 43777

Pletilni stroj
št. 8/36 proda Mihael Kavčič, Zg. Šiška štev. 125. 43698

Izgubljeno

Otroški kožuh
sem izgubila od Zvezde do Beethovnove ulice 5. dec. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43816

Rdeč ček
sem izgubil. Najditelj naj ga proti nagradi izroči v oglasnem oddelku «Jutra». 43864

Stroji

Benčin - motor
8 HP v dobrem stanju radi elektrifikacije obrata ugodno prodam. Termalno kopališče Laško. 43641

Levoročni stroj
kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43843

Živali

Mlad volčjak
ki sliši na ime Beg, se je zateklel. Vrniti ga je proti nagradi v Šlomškovi ulici št. 19. 43809

Kanarčke
(harcarje) prodaja od 100 Din naprej Rebernik, Poljanska cesta 60. 43866

Zateklega psa
volčjaka dobi lastnik na Poljanski cesti štev. 12/I. 43894

Brak - jazbečar
8 mesecev star, s prvovrstnim rodovnikom, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 43903

Obrt

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hibšer Ljubljana — Sv. Petra cesta 213

Galoše
in snežne čevlje sprejema v popravilo Nardin in drug — Poljanska cesta 27—31. 43684

Telefon int. 434

Popravila vseh pisarniških strojev. IVAN LEGAT, Maribor Specijalist za pisarniške stroje Vetrinjska ul. 30.

Stoj! ala za dežnike, predstavke k pečem, posode za premog, kurilne garniture, dimne cevi in dimna kolena, železne peči in štedilniki najceneje pri **Fr. Stupica, železnina,** Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Vaši zobje
ostanejo vedno zdravi in beli, a dih iz ust svež in prijeten, ako uporabljate

ODOFORM-PASTO za zobe.
Dobi se v lekarnah in drogerijah.
Glavna zaloga parfumerija URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 260

Rusko-švedske GALOŠE in SNEŽNI ČEVLJI „Trapez“ so nenadkrilljive 208

Vaše roke
ostanejo gladke in bele, niso raskave in nimajo ozeblin, ako jih mažete s kremo

Je lais blanc. Dobi se v lekarni in drogeriji. — Glavno skladišče parfumerija URAN, Ljubljana, Mestni trg 11. 264

1 427 A 257-28

Oklic.

Na predlog dedičev Martina Auerja se bo vršila sodna dražba vinograjskega Auerjevega posestva z vsemi pritiklinami in premičninami dne 18. decembra 1928 ob 10. uri na licu mesta v Gaberniku pri Zg. Polskavi.

Okrajno sodišče v Slov. Bistrici odd. I., dne 6. decembra 1928.

G. Th. Rotman:

Janko in Stanko

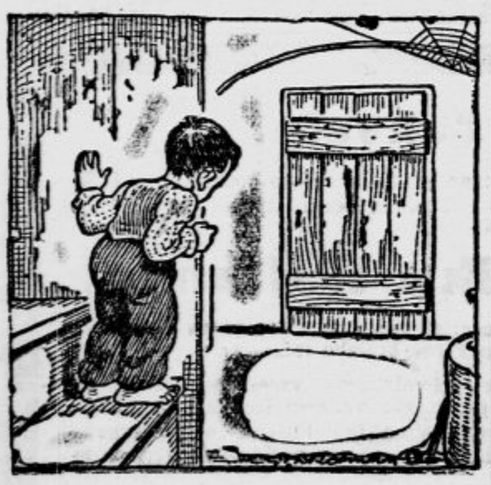

11.

«Ali je mojster doma?» je vprašal. «Ne,» je odvrnil Janko. — «Tedaj stopi na pomol in poglej, ali še stoji tam moja stara peč.» je rekel mož. Janko je krenil po stopnicah, toda ko je bil zgoraj, se zdajci zaškripala skrivnostna vrata. Takoj je stekel doli. Starec je bil izginil in Janko je samo še slišal, kako je nekdo zaklenil vrata z one strani. «Zdaj lahko čakam, da se starec vrne,» je pomislil Janko.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, vsi v Ljubljani.